

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ EĞİTİM BAKANLIĞI
AZERBAYCAN DEVLET İKTİSAT ÜNİVERSİTESİ
TÜRK DÜNYASI İŞLETME FAKÜLTESİ

LİSANS BİTİRME TEZİ

Venezuela’da siyasal sistem: tarihsel gelişimi ve anayasal süreci

Hazırlayan

Fuad Qarayev

1417.02028

BAKÜ-2018

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ EĞİTİM BAKANLIĞI
AZERBAYCAN DEVLET İKTİSAT ÜNİVERSİTESİ
TÜRK DÜNYASI İŞLETME FAKÜLTESİ

LİSANS BİTİRME TEZİ

VENEZUELA'DA SİYASAL SİSTEM: TARİHSEL GELİŞİMİ ve
ANAYASAL SÜRECİ

Danışman

b/m. Neriman Hanahmedov

Hazırlayan

Fuad QARAYEV

1417.02028

BAKÜ-2018

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ**

Kafedra “İqtisadiyyat və İşlətmə

TƏSDİQ EDİRƏM

“ ___ ” _____ 2018

BURAXILIŞ İŞİ ÜZRƏ VERİLMİŞ TAPŞIRIQ

“Türk Dünyası İşlətmə” fakültəsinin Beynəlxalq Münasibətlər
(Uluslararası İlişkiler) ixtisası üzrə

təhsil alan tələbəsi

Qarayev Fuad Rauf
(adı, soyadı, atasının adı)

Diplom işinin rəhbəri

b/m. Neriman Hanahmedov Kerem
(adı, soyadı, atasının adı, elmi adı və dərəcəsi)

1. İşin mövzusu: Venezuela'da Siyasal Sistem: Tarihsel Gelişimi ve
Anayasal Süreci

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən təsdiqlənsin

“ _____ ” _____ 2018 il No

2. Tələbənin sona yetirdiyi işin kafedraya təhvil müddəti: 6 ay

3. İşin məzmunu və həcmi (izahı, hesabı və eksperimental hissəsi, yeni təhlilə ehtiyacı olan müəssisələr) Özet, Giriş, Birinci bölüm, İkinci bölüm, Sonuç, Kaynakça

4. Buraxılış işi üçün lazımi materiallar:

Constitution - Title V: Organization of national public authority (Art. 186-298), <https://venezuelanalysis.com/constitution/title/5> , (14.02.2018)

Constitution of the Bolivarian Republic of Venezuela, <http://www.venezuelaemb.or.kr/english/ConstitutionoftheBolivarianingles.pdf> , (14.02.2018)

Constitutional Development, <http://countrystudies.us/venezuela/38.htm> , (12.02.2018)

Constitutional history of Venezuela, <http://www.constitutionnet.org/country/constitutional-history-venezuela> , (08.02.2018)

Country Profile: Venezuela, <https://www.loc.gov/rr/frd/cs/profiles/Venezuela.pdf>(21.01.2018,)

Consejo Nacional Electoral, http://www.cne.gov.ve/web/normativa_electoral/constitucion/titulo5.php#cap1sec2 , (26.02.2018)

Constitución de la República Bolivariana de Venezuela, <http://pdba.georgetown.edu/Constitutions/Venezuela/ven1999.html> , (18.02.2018)

DOMÍGUEZ, Freddy ve FRANCESCHI, Napoleon (2010), Historia General de Venezuela, <file:///C:/Users/ttuu/Desktop/TEZ%20YAZIM%20KILAVUZU%20TDİF%202018.pdf> , Karakas

Demographics of Venezuela, https://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Venezuela , (22.01.2018)

2018 index of Economic Freedom, <https://www.heritage.org/index/country/venezuela> , (25.01.2018)

MARTZ, John; HECKEL, Heather; LIEUWEN, Edwin ve MCCOY , Jennifer (2018), Venezuela, Encyclopedia Britannica, <https://www.britannica.com/place/Venezuela> , (20.01.2018)

Organization of National Public Authority, https://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_the_Bolivarian_Republic_of_Venezuela/Title_5#69 , (15.02.2018)

PANENI, Marco (2012), The Constitutional History of Venezuela, Libera Università Internazionale degli Studi Sociali Guido Carli, Faculty of Political Sciences, Master's degree in International Relations

SANDERSON, Kathryn (2000), VENEZUELA: The Party System from 1963 to 2000, (04.02.2018), <http://www.janda.org/ICPP/ICPP2000/Countries/3-SouthAmerica/39-Venezuela/Venezuela63-00.htm>)

The World Factbook, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ve.html> , Merkezi İstihbarat Teşkilatı, (30.01.2018)

Venezuela Topography, <http://www.country-data.com/cgi-bin/query/r-14521.html> , (18.01.2018)

Venezuela Geography, <https://www.worldatlas.com/webimage/countrys/samerica/venezuela/veland.htm> , (19.01.2018)

Country Profile: Venezuela,
<https://www.loc.gov/rr/frd/cs/profiles/Venezuela.pdf>(21.01.2018,)

Venezuela Population, <http://www.worldometers.info/world-population/venezuela-population/> , (24.01.2018)

Venezuela Economy,
http://www.economywatch.com/world_economy/venezuela , (27.01.2018)

Venezuela Natural Resources, <http://www.embavenez-uk.org/venezuela-natural-resources/> , (28.01.2018)

Venezuela since 1830,
<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , (29.01.2018)

Venezuela: Leopoldo Lopez must stand trial, judge rules,
<http://www.bbc.com/news/world-latin-america-27715622> , (30.01.2018)

Venezuela's opposition walks away from Vatican-backed talks,
<http://www.dw.com/en/venezuelas-opposition-walks-away-from-vatican-backed-talks/a-36672319> , (02.02.2018)

<https://venezuela.justia.com/federales/constitucion-de-la-republica-bolivariana-de-venezuela/titulo-v/capitulo-i/#articulo-203> , (01.03.2018)

https://www.oas.org/juridico/mla/sp/ven/sp_ven-int-const.html , (03.03.2018)

<http://www.acnur.org/fileadmin/scripts/doc.php?file=fileadmin/Documentos/BDL/2001/0246> , (18.03.2018)

5. Buraxılış işi üzrə məsləhətçinin soyadı, adı, atasının adı, elmi adı və dərəcəsi (diplom işinin ona aid olan hissəsini göstərməklə)

dr. Nazim Ceferov Kamil

6. Buraxılış işinin təqdimi üzrə təqvim planı:

Sıra No	İşin hissələrinin adı	Qurtarma faizi (yerinə yetirilmə)	İşin yerinə yetirilməsi müddəti	
			plan üzrə	faktiki

1. Bölüm (Aralık 2017 – Şubat 2018)

2. Bölüm (Mart 2018 – Mayıs 2018)

Buraxılış işinin rəhbəri _____
imza

Məsləhətçi _____
imza

Tapşırığı imza üçün qəbul etdim _____
(tələbənin imzası)

Tapşırığın qaytarılması tarixi “ _____ ” _____ 2018-ci il

Qeyd 1. Buraxılış işi üzrə verilmiş tapşırıq 2 nüsxədən ibarətdir. Nüsxənin biri tələbəyə verilir, ikincisi kafedrada qalır.

2. Hazırlanmış buraxılış işini tapşırıqla birlikdə tələbə DAK təqdim edir.

BURAXILIŞ İŞİNİN PLANI

ÖZET

GİRİŞ

BİRİNCİ BÖLÜM

VENEZUELA'NIN SİYASİ TARİHİ

1.1. VENEZUELA'NIN COĞRAFİ KONUMU

1.2. NÜFUSU VE ETNİK YAPISI

1.3. VENEZUELA'NIN GENEL EKONOMİSİ

1.4. DOĞAL KAYNAKLAR

1.5. VENEZUELA SİYASİ TARİHİNİN GELİŞİMİ

İKİNCİ BÖLÜM

VENEZUELA'DA SİYASAL VE ANAYASAL SİSTEM

2.1. SİYASAL SİSTEMİN TARİHSEL GELİŞİMİ

2.2. ANAYASANIN TARİHSEL GELİŞİMİ VE 1999 ANAYASASI

2.3. ANAYASAL ORGANLAR

SONUÇ

KAYNAKLAR

ÖZET

Venezuela Güney Amerika'da yer alan, 912.050 km² bir alana ve yaklaşık otuz iki milyonluk bir nüfusa sahip bir devlettir. Venezuela devletini uzun tarihi geçmişe sahip olan Bolivarcı kimliği oluşturmuştur.

Tezin ilk bölümünde, Coğrafi konumu itibariyle, Güney Amerikanın kuzeyinde bulunan Venezuela 3 ülke ile sınırlarını paylaşmaktadır. Eğitim, ticaret, turizm ve sanayinin merkezi, başkent Karakastır. Venezuela nüfus ve etnik yapısına göre Latin Amerikası ülkeleri içerisinde altıncı sırada bulunmakla yanaşı, farklı kökenli halkları da barındırmaktadır (İspanyol, İtalyan, Portekiz, Arap, Alman ,Afrika). Ülkenin ekonomisi, piyasa belirsizliği nedeniyle çöküşe neden oldu, fakat ekonomiye ağır devlet denetimi devam etmektedir. Venezuela, doğal kaynakları, en önemlisi de petrol rezervlerine göre bölgesel ve küresel alanda önemli bir yere sahiptir. Güney Amerika'nın en büyük petrol rezervlerine sahip olmasının yanı sıra, aynı zamanda dünyadaki dokuzuncu en büyük doğal gaz rezervine sahiptir.

Ayrıca, Venezuela'nın uzun bir siyasi tarih geçmişi bulunmaktadır. Paez'le başlayan ve serbest ticareti savunan Muhafazakar Oligarşi döneminden Liberal oligarşiye zorlu bir geçiş süreci yaşanmıştır. Sonraki dönemlerde iktidardan çıkan Muhafazakarlar, siyasal istikrarsızlığı daha da tetikleyerek beş yıllık Federal Savaşlarını başlattı. Federalist ve merkezci ideolojiye karşı hazırlanan 1858 anayasasına karşı Ezequiel Zamoura kullanıldı. Uzun süren istikrarsızlık sonucunda federalistler kazandı. Meşru olmayan anayasa

dönemlerinde, Blanco ve Gomez yönetimi ülkeyi daha da istikrarsızlığa sürükledi. Caldera dönemi Hugo Chavez ve onu destekleyenler için büyük avantaj sağladı. Bunun temel nedeni, Caldera'nın 1992 yılında darbe yapan liderleri affetmesiydi. Bu uzun tarihi süreçten 2000'li yıllarda yaşanan önemli darbeler ve Chavez rejimine kadar zorlu süreç yaşanmıştır. Chavez'in ölümünden sonra iktidara gelen halefi Maduro'nun döneminde anayasa krizine kadar protesto eylemleri devam etmiştir.

Tezin ikinci bölümünde, Venezuela'nın siyasal sisteminin tarihsel gelişimi ve uzun reform tarihine sahip anayasanın tarihsel gelişimi karşımıza çıkmaktadır. Başkanlık sistemiyle yönetilen Venezuela'da geçerli anayasa 1999'da kabul edilen anayasadır. Yürütme, Cumhurbaşkanı, Başkan Yardımcısı, ve Bakanlardan oluşmaktadır. Cumhurbaşkanı yürütmenin başıdır. Yasama gücü, 167 üyeden oluşan Millet Meclisinde toplanmıştır. Yargı gücünü Yüksek Adalet Divanı, Ombudsmanlık, Başsavcılık oluşturmaktadır. Seçim gücü Yüksek Seçim Kurulu tarafından yönetilir. Vatandaş gücü, Cumhuriyet Etik Kurulu tarafından yürütülmektedir. Bu kurul, Cumhuriyet Başsavcısı, Sayıştay Başkanı ve Ombudsman tarafından oluşmaktadır.

KISALTMALAR

- ABD-Amerika Birleşik Devletleri
- PDVSA-Venezuela devlet Petrol ve Doğal Gaz Şirketi
- GSYİH- Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
- CVP- Venezuela Petrol Şirketi
- DHP-Demokratik Hareket Partisi
- HDP-Hıristiyan Demokrat Partisi
- VDP-Venezuela Demokratik Partisi
- KP-Komünist Partisi
- DCB-Demokratik Cumhuriyetçi Birliği
- BSÖ-Bağımsız Seçim Örgütü
- BSC-Bağımsız Seçim Cebhesi
- MLN-Ulusal Kurtuluş Hareketi
- OPEC-Petrol İhraç eden Ülkeler Örgütü
- DSH-Devrimci Sol Hareketi
- LAFTA-Latin Amerika Serbest Ticaret Birliği
- MVR-Beşinci Cumhuriyet Hareketi
- CNE-Ulusal Seçmen Konseyi

İÇİNDEKİLER

TUTANAK	i
ÖZET.....	vii
KISALTMALAR	ix
İÇİNDEKİLER	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

VENEZUELA'NIN SİYASİ TARİHİ

1.1. Venezuela'nın Coğrafi Konumu	3
1.2. Nüfusu ve Etnik Yapısı	4
1.3. Venezuela'nın Genel Ekonomisi	7
1.4. Doğal Kaynaklar	8
1.5. Venezuela Siyasi Tarihinin gelişimi	10
1.5.1 "Muhafazakar Oligarşi" ve "Liberal Oligarşi" dönemi (1830-1865)	10
1.5.2. Blanco ve Castro Dönemi (1864-1908).....	16
1.5.3. Gomez ve Jimenez Dönemi (1908-1958).....	20
1.5.4. DHP ve HDP Dönemi (1958-1994).....	25
1.2.5. Velasquez ve Caldera Dönemi (1993-1999).....	30

1.5.6. Hugo Chavez Dönemi (1999-2013).....	32
1.5.7. Nicolas Maduro Dönemi (2013-günümüz).....	35

İKİNCİ BÖLÜM

VENEZUELA'DA SİYASAL VE ANAYASAL SİSTEM

2.1.Siyasal sistemin tarihsel gelişimi	38
2.2.Anayasanın tarihsel gelişimi ve 1999 Anayasası.....	41
2.2.1.Venezuela Anayasasının tarihsel gelişimi	41
2.2.2.1999 Anayasası	48
2.3.Anayasal Organlar.....	52
2.3.1.Yürütme	52
2.3.2.Yasama.....	56
2.3.3.Yargı.....	65
2.3.4.Seçim Gücü	67
2.3.5.Vatandaş Gücü	70
SONUÇ	76
KAYNAKÇA	79

GİRİŞ

Siyasi sistem, “hükümet” veya “devlet”i kapsayan resmi yasal kurumlar kümesidir. Ayrıca, siyasi sistem, hükümetin uyguladığı politika ile yönetimlerini organize eden ve toplumda düzen, rasyonelliğin korunmasını sağlayan bir sistem olarak tanımlanmaktadır. Daha geniş bir biçimde tanımlanmış olan terim, siyasal davranışların yanı sıra, sadece devletin yasal örgütlenmesinin değil, aynı zamanda devletin nasıl işlediğini öngören gerçekleri kavrar. Başka bir anlamda, siyasi sistem, bir dizi “etkileşim süreci” olarak ya da ekonomik sistem gibi diğer politik olmayan alt sistemler ile etkileşim halinde olan sosyal sistemin bir alt sistemi olarak görülmektedir.

Bu tezin temel amaca, Bolivarcı Venezuela Cumhuriyetinin bugünkü anayasasının öngördüğü siyasi sistemi ve tarihsel gelişimi, bunun yanında da anayasal sisteme ilişkin; siyasi kurumları, anayasal konumları, yetkilerinin ilişkilerinin incelenmesi ve bir değerlendirmesinin yapılmasıdır. Bu tezde, bir taraftan, anayasal düzenlemelerin onordduğu hükümet sistemi ışığında yasama, yürütme, yargı, vatandaş ve seçim gücü organlarının yapıları, yetkileri ve karşılıklı ilişkileri ele alınmıştır.

Bu tezde çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Bu çalışmanın ilk bölümünde Venezuela'nın coğrafi konumu, nüfusu ve etnik yapısı, ekonomisi, doğal kaynakları incelenmiştir. Aynı zamanda siyasi tarihi geçmişi açısından, yıllardır süren mücadeleler, darbeler, hükümetler günümüze kadar detaylı olarak ele alınmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise, Venezuela'nın siyasi ve anayasal sisteminin gelişimi, bugünkü anayasası, uzun tarihi dönemlerde

incelenmiştir. Siyasi konumların bu anayasayla belirlenmiş olan görev ve yetkileri ele alınmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

VENEZUELA'NIN SİYASİ TARİHİ

1.1. Venezuela'nın Coğrafi Konumu

Güney Amerika'nın en kuzey ucunda yer alan Venezuela, 912.050 kilometre karelik bir alana ve 882.050 kilometrekarelik bir araziye sahiptir ve bu da Kaliforniya'nın yaklaşık iki katı büyüklüğündedir. Venezuela, toprak sınırlarını üç ülke ile paylaşıyor: Guyana, Kolombiya, Brezilya.(<https://www.worldatlas.com/sa/ve/where-is-venezuela.html>, 2018) Kabaca ters üçgene benzeyen ülke, 2.800 kilometrelik bir sahil şeridine sahiptir. Kuzeyde Karayip Denizi ve Atlantik Okyanusu , doğuda Guyana, güneyde Brezilya ve batıda Kolombiya ile sınırlanmıştır. Başkent Karakas, Venezuela'nın önde gelen sanayi, ticaret, eğitim ve turizm merkezidir. (John D vd. <https://www.britannica.com/place/Venezuela>, 2018) Çoğu gözlemci, Venezuela'yı 4 bölge olarak tanımlıyor: Kuzeybatıdaki Maracaibo ovaları, Karayip Denizi boyunca ve Kolombiya sınırından geniş bir doğu-batı yayında uzanan Kuzey dağları, merkezdeki geniş Orinoco ovaları ve güneydoğuda oldukça parçalanmış Guiana yaylaları bulunmaktadır. Maracaibo ovaları üç tarafı dağlarla çevrili ve kuzeye doğru Karayipler'e açılan geniş bir kaşık şeklinde oval oluşturmaktadır. Lago de Maracaibo'nun güneyindeki bölgeler bataklığa, zengin tarım arazisine ve önemli petrol yataklarına sahiptir. Kuzeybatıdaki Maracaibo Ovaları kuru, rüzgarsız ve sıcak, And Dağları ve kuzey dağlık alanlar yüksek derecede ılıman ve daha serin, Orinoco Nehri'ni ön plana alan orta düzlük, ülkenin yaklaşık üçte birini kapsamaktadır ve bunların birçoğu 50 metreden az yüksekliktedir ve genellikle oldukça sıcaktır.

(<https://www.worldatlas.com/webimage/countrys/samerica/venezuela/veland.htm>, 2018)

Maracaibo'nun güneydoğusunda ülkenin en yüksek zirvelerinden bazıları bulunmaktadır (Pico Bolivar, 5,007 metreye ulaşıyor). Yıl boyunca bunlardan birkaç tanesine kar yağıyor. (<http://www.country-data.com/cgi-bin/query/r-14521.html>, 2018) Güney Amerika'daki en eski topraklardan biri olan Guiana yaylaları, Rio Orinoco'nun neredeyse hemen güney ve doğusundadır. Bölgenin göze çarpan en önemli topografik özelliği, çevreden 800 metre yüksekliğe ulaşan, kayalıklarla yükselen ve derin erozyona uğramış olan yüksek plato, Gran Sabana'dır. Gran Sabana'nın yuvarlak yüzeyinin üzerinde devasa kayalıklar ortaya çıkıyor. Bu kayalıkların birçoğu önemli yüksekliklere ulaşmaktadır. Bunlardan en ünlüsü, dünyanın en yüksek şelalesi olan Angel Şelalesidir.

1.2. Nüfusu ve Etnik Yapısı

Coğrafi konumunun yanı sıra Venezuela Nüfus ve Etnik yapısı itibariyle, hem Latin Amerika ülkeleri, hem de Dünya ülkeleri arasında önemli yere sahiptir. Latin Amerika ülkeleri arasında altıncı sırada olan Venezuela, Batı Yarımküre'nin en yoğun nüfuslu ülkelerinden biriydi. Toplam nüfusun yaklaşık %75'i, başta kuzey dağlarında (Karakas ve çevresindeki bölgelerde) ve Maracaibo ovalarında, ulusal toprağın sadece % 20'sinde yaşıyor. Nüfusun çoğu sahil boyunca ve kıyı dağlarının vadilerinde yoğunlaşmış ve yaklaşık her beş Venezuela halkından biri de Karakas'ta yaşıyor.

Venezuela'nın nüfus artış hızı (1990'da % 2.5) hem yüksek doğum oranı (1990'da 1000 nüfusa 28 doğum) hem de ölüm oranı (1990'da 1.000 nüfusa göre 4 ölüm) ile beslenen dünyadaki en yüksek yeri tutuyordu – bu, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra sağlık koşullarının iyileştirilmesinin bir sonucudur. 1950-86 dönemi için yıllık ortalama nüfus artışı %3,4'tü. Fakat, 1970'lerde ve 1980'lerde azalmaya başladı, 1986'da % 2.7'ye düştü ve 1990'da % 2.5'e düştü. Savaş sonrası Venezuela, her yirmi yılda nüfusunu yaklaşık iki katına çıkardı. Mevcut nüfus kalıpları, 1990-2010 döneminde nüfusun iki katından fazla olacağını gösterdi. (<http://countrystudies.us/venezuela/12.htm> , 2018)

2000 li yıllarda Venezuela'nın tahmini nüfusu 26,2 milyona ulaştı; tahmini nüfus artış hızı % 1.9; nüfusun 2025 yılında 35.3 milyona, 2050 yılında ise 41.7 milyona ulaşacağı tahmin ediliyor. Beş yıllık nüfus sayımı, nüfusun 23.2 milyon olduğu 2001 yılında yapıldı. Venezuela'nın nüfus yoğunluğu düşüktür. Ülke, 2004'te kilometrekareye 25.5 kişiyi buluyordu. Nüfusun yüzde 93'ü şehir merkezlerinde, yüzde 7'si kırsal alanda yaşıyordu. (Library of Congress, <https://www.loc.gov/rr/frd/cs/profiles/Venezuela.pdf>, 2018)

2017 yılında ise Venezuela'nın toplam nüfusu 31.568.179'a ulaşmıştır. Buna ek olarak, son beş yılda Venezuela toplumunun genel yapısı, Küba, Batı Avrupa, Japonya ve diğer sağlıklı ve hızla yaşlanan toplumlara yöneliyor. (Wikipedia,

https://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Venezuela , 2018)

Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti'nin mevcut nüfusu, Birleşmiş Milletler'in yeni tahminlerine dayanarak 6 Şubat 2018 Salı günü itibariyle 32,219.143 olmuştur. Venezuela nüfusu, toplam dünya nüfusunun % 0.42'sine eşittir.

Venezuela, nüfus sayısına göre ülkeler listesinde 43. sırada yer alıyor. Venezuela'daki nüfus yoğunluğu kilometrekare başına 36 (94 kişi / mi²)'dir. (<http://www.worldometers.info/world-population/venezuela-population/> , 2018)

Venezuela etnik yapısı itibariyle, 20. Yüzyılda üç ırkın birleşmesiydi; ülke öncelikle mestizo (karışık ırk) idi. Etnik köken, sömürge dönemlerinde statü için önemli bir kriter olmasına rağmen, beyaz, siyah ve Hintli gibi çeşitli kombinasyonları içeren genetik karışım, ırk türleri arasında ayırt edilmeyi gittikçe zorlaştıracak kadar az oldu. Ülkede bulunan Amerikalı aşiret, Wayuu, batıda Zulia Eyaletinde, Timoto-cuicas'ı da batıda Mérida Eyaletinde And Dağları'nda bulunuyor. Hiçbir ulusal nüfus sayımı, 1926'dan bu yana etnik kökene göre Venezuela'yı sınıflandırmadı. 1990'da inanılır bir dağılım oldu, % 68 mestizo, % 21 karışık beyaz Kafkas, %10 siyah ve % 1 Hintliden oluşmaktaydı. (<http://countrystudies.us/venezuela/12.htm> , 2018)

Venezuela'nın nüfusu, yerli halkın yanı sıra İspanyol, İtalyan, Portekiz, Arap, Alman ve Afrika kökenli halkı da kapsıyor. 2001 nüfus sayımına göre sınıflandırılmasa da, nüfusun yaklaşık % 67'si mestizo (karışık ırk), % 21, Kafkasya, % 10 siyah ve % 2 yerli halktan oluşmaktaydı. Venezuela'nın en büyük gurbetçi topluluğu (en az 1.6 milyon) Kolombiyalılardan oluşuyor. 2004'te Venezuela'da yaşayan Kolombiyalıların tahmin edilen sayısı, 4 milyondan fazladır ve bunların dörtte üçünden fazlası yasadışıdır. (Library of Congress, <https://www.loc.gov/rr/frd/cs/profiles/Venezuela.pdf> , 2018)

2010 yılından sonra nüfusun yaklaşık % 51,6'sı Mestizo, % 43,6'sı Avrupa kökenli ve / veya Orta Doğu kökenli beyaz, % 3.7'si siyah / Afrika, % 2.7'si

tam Amerikalı ve % 1.0'u diğer ırklardan (asıl olarak Asya insanlarından) oluşmaktadır. (Wikipedia,

https://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Venezuela, 2018)

1.3. Venezuela'nın Genel Ekonomisi

Venezuela'nın ekonomik kalkınmasını, dağların sundukları iletişim sorunları uzun süredir engellemiştir. Ülke, ince bir karayolu sistemi geliştirdi, ancak mallar öncelikle gemi tarafından taşınmaktadır. "Ulaştırma sistemini güçlendirmek için Chavez hükümeti, ülke çapında 15 demiryolu hattını içeren bir Ulusal Demiryolu Kalkınma Planı ilan etti. Mart 2009'da hizmete giren planın 2030 yılına kadar 8500 mil kapsayacağı tahmin ediliyor ". (http://www.economywatch.com/world_economy/venezuela, 2018) Petrol, ihracat gelirinin yaklaşık % 90'ını, hükümet kazançlarının % 50'sini ve gayri safi yurtiçi hasılanın % 30'unu oluşturuyor. Venezuela, Birleşik Devletler'in en büyük yabancı petrol tedarikçisidir. Ana ticaret ortakları ABD, Kolombiya, Çin ve Brezilya'dır. 2014'ten beri düşen petrol fiyatları Venezuela'nın ekonomik krizini ağırlaştırdı. Dolar, fiyat kontrolleri ve katı emek yönetmeliklerine yetersiz erişim bazı ABD ve çokuluslu firmaların Venezuela yatırımlarını azaltmasına neden oldu. Piyasa belirsizliği ve devlet petrol şirketi PDVSA'nın zayıf nakit akışı, petrol sektöründeki yatırımları yavaşlatarak petrol üretiminde bir düşüşe neden oldu. 2017'de GSYİH %12, enflasyon % 650'yi aştı, tüketim malları sıkıntısı çekti, döviz kuru düştü ve merkez bankası uluslararası rezervleri azaldı. (Merkezî İstihbarat Teşkilatı,

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ve.html> ,

2018) Öte yandan, Venezuela dış borcunu ödeyip cari işlemler açığını daraltmayı başardı. Yerli üretim ve sanayi ciddi olarak daha düşük bir performans sergilemeye devam ediyor ve Venezuela hükümeti, temel gıda ve tüketim malları ihtiyaçlarını karşılamak için ithalata güveniyor. Venezuela'nın 25,2 olan ekonomik özgürlük puanı, ülke ekonomisini 2018 Endeksinde en serbest 179. hale getiriyor. (The Heritage Foundation, <https://www.heritage.org/index/country/venezuela> ,2018) Parasal özgürlüğün hızla düşmesi ve iş özgürlüğü ve devlet bütünlüğü göstergelerinin puanlarının düşmesi nedeniyle genel puanı 1.8 puan azalmıştır. Venezuela, Amerika kıtasında 32 ülke arasında en üst sırada yer alıyor ve genel puanı bölgesel ve dünya ortalamalarının çok altındadır. (The Heritage Foundation, <https://www.heritage.org/index/country/venezuela> ,2018) Venezuela ekonomisi, hukukun üstünlüğü ve sınırlı hükümetin ilkelerine açık bir şekilde göz yummak suretiyle yıllarca boğuldu. Venezuela'nın, maliye ve para politikaları genişlemeye devam ederek geçici politikaların müdahaleciliği ve ekonomiye ağır devlet denetimi devam etmektedir.

1.4. Doğal Kaynaklar

Venezuela çok geniş hidroelektrik ve mineral kaynaklar; boksit, kömür, altın, demir cevheri, doğal gaz ve petrol kaynaklarına sahiptir. Venezuela, Batı Yarımküresindeki en büyük geleneksel petrol rezervlerine ve ikinci en büyük doğal gaz rezervlerine sahiptir. Güney Amerika'nın en büyük petrol rezervlerine sahip olması ve dünyadaki en büyük altıncı petrol rezervi olması, ülkenin en azından önümüzdeki 100 yıl boyunca önemli bir petrol

üreticisi olmaya devam edeceğini gösteriyor. (Library of Congress, <https://www.loc.gov/rr/frd/cs/profiles/Venezuela.pdf> , 2018)

2006'da, Venezuela toplam 3.2 katrilyon btus enerji tüketmiştir (1 btus = 1 055.05585 joules). Doğalgaz ve petrol, Venezuela'daki toplam enerji tüketiminin büyük kısmını temsil etmektedir. 1998'de toplam enerji tüketiminin yüzde 46'sına ulaştıktan sonra Venezuela'nın petrol karışımındaki doğal gazın payı yüzde 34'e düştü. Aynı dönemde petrol tüketiminin payı yüzde 32'den yüzde 40'a yükseldi.

“Petrol ve Gaz Dergisi”ne göre Venezuela, 2009 yılında Güney Amerika'nın kanıtlanmış en büyük petrol rezervi olan 99.0 milyar varil petrol rezervine sahipti. Venezuela, dünya pazarında ham petrolün önemli bir tedarikçisidir. 2007'de ülkenin net petrol ihracatı 1,9 milyon varildir (bbl / d) ve dünya yedincisidir. Son yıllarda, ülkedeki ham petrol üretimi, çoğunlukla mevcut petrol sahalarının doğal düşüşleri nedeniyle düştü.

Venezuela, dünyadaki dokuzuncu en büyük doğal gaz rezervine sahip olmasına rağmen, ulaşım ve dağıtım altyapısının yetersiz olması, kaynaklarının çoğundan yararlanmasını engellemektedir. 2003 yılında Venezuela, Punta Ballenas'tan Kolombiya gazını Venezuela'daki Maracaibo petrol sahalarına taşıyacak 130 mil'lik bir boru hattı inşa etmek için komşu Kolombiya ile bir anlaşma imzaladı.

Uluslararası Enerji Ajansı'na göre, hidroenerji Venezuela'nın elektrik ihtiyacını karşılamaktadır. Üretim, Guri barajının bulunduğu Guayana Eyaletindeki Caroni Nehri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Guri, komşu Brezilya'da Itaipu'dan sonra dünyadaki ikinci büyük hidroelektrik santralidir.

Bir devletin doğal kaynağı, devletin ekonomisini ve onun standartlarını oluşturur. Venezuela'nın GSYİH'sı 2011'de olduğu gibi 378,9 milyar dolardır. (Embassy of Venezuela, <http://www.embavenez-uk.org/venezuela-natural-resources/> , 2018) Hükümetin gelir kaynağı ise esas olarak petrol ihracatına dayanıyor.

1.5. Venezuela Siyasi Tarihinin gelişimi

1.5.1 “Muhafazakar Oligarşi” ve “Liberal Oligarşi” dönemi (1830-1865)

1830'dan 1870'lere kadar uzanan yıllar, Venezuela tarihinde “Muhafazakâr Oligarşi” (1830-1847) ve “Liberal Oligarşi” (1848-1865) adı verilen iki ana döneme ayrılır. Bu süre zarfında, Venezuela, genişleyen dünya ekonomisinde, özellikle Kuzey Avrupada (İngiltere, Almanya ve Fransa) hakim olan ve daha sonra Birleşik Devletler dahil olmak üzere tam bir katılımcı olmak için gerekli geçiş sürecini yaptı.

Bu yıllarda yaşanan önemli tartışmalara ve çeşitli ayaklanmalara rağmen, ticaret hadlerindeki değişiklikler ve ekonomik yaşam kuralları Venezuela'da en büyük gerilimi yarattı. Venezuelalılar, başta kahve ve kakao olmak üzere çeşitli mallar için dünya pazarlarında hareket ederek, siyasi ve ekonomik gelişme planlarının aniden kaybolduğu veya sınırları dışındaki olaylarla büyük oranda saptırıldığını tespit ettiler. Eskiden, Venezuela'daki kredilerin çoğu ve özellikle tarım kredisi, kilisenin düşük faizle sağladığı uzun vadeli kredilerden kaynaklanmaktaydı.

1830 yılı, Venezuela Tarihinin en önemli yıllarından biri olmuştur. Yönetim ilk olarak Páez'in idaresi ile başladı (1831-1835). General José Antonio Páez'in yetkisi altında, 6 Mayıs'ta Valencia'da kurulan Kurucu Meclis Konferansı düzenlendi ve Venezuela'nın "Büyük Kolombiya"dan ayrılmasına karar verildi. Böylece, bu dönemden itibaren Venezuela Tarihi'nde Muhafazakâr Oligarşi dönemi başladı. (Dominguez ve Franceschi, 2010: 174)

Fakat Avrupa'da kahve veya çikolata fiyatı düştüğünde, Venezuelalı toprak sahiplerinin iyimser tahminleri çöktü ve kredilerini varsayılan getirdiler. Venezuelalı toprak sahipleri, kısa vadeli, yüksek faizli kredilere uyum sağlamayı zor buldu ve siyasi süreci izlemeye başladılar. Böylece bu meseleler, Venezuela siyasetini, kendisine politik felsefesinin esas olarak serbest ticaret ve minimal hükümet kısıtlamaları lehine liberal olduğu ortaya çıkarılan "Muhafazakârlar" adlı bir grup ile kırsal alan sahiplerine yardım ve destek olan "Liberaller" adlı grup arasında kutuplaşmaya zemin yarattı.

Paradoksal olarak, "muhafazakâr" nitelikte olan bu grup, özellikle ekonomik konularda, bazı liberal ilkeleri savundu: Serbest ticaret ve dünya piyasasındaki serbest yatırım. Kısacası, birçok takipçisi, "bırakalım - gidelim" liberal ilkesini savundu.

Muhafazakârlar, Bolivar'ın "Büyük Kolombiya"yı reddeden ve Venezuela bölücülüğünü teşvik eden ya da bağımsızlık destanına fazla katılmamış bireylerin etrafında kümelenme eğilimindeydiler. Açıkçası, Venezuela'da "Muhafazakârlar" olarak bilinen grup, Kolombiya, Ekvador, Peru veya Meksika'da aynı adı taşıyan gruplarla ortak değildir. Venezuela'da daha iyi

bölünmüş muhafazakar bir doktrin ve aynı zamanda liberal kökenli argümanlarla birlikte bazı kapalı siyasi pozisyonlar ve sahiplerin çıkarlarını savunan bir grup ya da üst düzey liderlik vardı.

En önemlisi muhafazakârlar, Venezuela'ya yönelik vizyonu asla büyük tasarımlar peşinde koşamamış olan bağımsızlık kahramanı olan José Antonio Páez'e sahiplerdi. Bu büyük savaşçının dikkatli, etkili bir lider olduğu ortaya çıktı ve kişisel gücü kaldığı sürece Muhafazakarları iktidarda tuttu. Muhafazakâr etiketli olmasına rağmen, Páez rejimleri, 1832'ye kadar Karakas başpiskoposluğu ve Mérida piskoposu sürgünlerinden dönüp devleti savunmak için yemin edinceye kadar kiliseyle ilgili zorluklar yaşıyorlardı. 1834'te Kongre tüm vatandaşlara ibadet özgürlüğü kazandırdı. Bu değişiklikler kiliseyi tatmin etmedi; 1836'da Venezuela'nın başpiskoposu Ramón Ignacio Méndez, medeni yargıyı tanımayı reddetti ve devlet onu sürgüne gönderdi.

(<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Bu dönem boyunca Páez doğrudan ya da aracılar vasıtasıyla isyanı ortadan kaldırmak ve onun onayıyla bir araya gelen kişilerle politikaların devam etmesini garanti altına almak için çalışıyordu. 1834 yılının sonunda yeni seçim süreci başladı ve bundan sonra Kongre, 1835'de sandık başına gitti. Vargas, sandıkta 103; Carlos Soublette 45, Santiago Mariño 27 , Urbaneja 10 ve Bartolomé Salom 10 oy aldılar. Seçim sonucunda Páez, yönetimi José María Vargas'a devretti.

Göreve gelişinin ardından, Vargas kendisini General Santiago Mariño liderliğindeki doğu Venezuela'daki Bolivar yanlısı gruplarla savaşta buldu.

Reformların bu şekilde devrimi, karışık bir dizi hedefe sahipti, ancak Bolivarcı bağımsızlık kahramanlarının etkisinin azalması üzerine olan kızgınlıklara ek olarak reformistlerin doğu Venezuela'yı Mariño önderliğinde bir cumhuriyet olarak kuracak ayrı bir gündemi vardı. Emeklik çağrısı yapılan Páez isyancıları mağlup etti ancak hükümetin eylemleri için ağır cezalar verilmesine engel oldu. Başkaldırının önderlerinin cezalandırılmasında ısrar edemeyen Vargas, Başkan Yardımcısı Andrés Narvarte (1836-1837) ve Başkan Yardımcısı Carlos Soublette (1837-1839) lehine istifa ederek, dönemini Páez ile yakın işbirliği içinde tamamladı. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Bu yıllar, zenginleşen kakao endüstrisi ve kahve sektöründe bir patlama ile ekonominin büyümesini sürdürdü; ancak aynı zamanda Soublette, çeşitli ayaklanmaları, özellikle de Ezequiel Zamora'nın önderliğinde popüler ayaklanmayı bastırmak zorunda kalmıştı. 1847'de Páez, yakın arkadaşı olan General José Tadeo Monagas'ı Muhafazakârlara sadık birisi olarak düşünerek, ancak yine de doğu liderlerinin bir temsilcisi olarak 1847-1851 döneminde cumhurbaşkanı olmasına izin verdi. Ancak Monagas, bir yıl içinde liberallerin vatan hainliği ve komplo suçundan dolayı af kullanılmasını sağladı ve Muhafazakarlar desteklerini hükümetten çekti. 1848'deki bir halk ayaklanması Monagas'a Kongre'yi dağıtma fırsatı verdi. Páez'in, Monágaları devirmek ve ülkeyi Muhafazakarlar'a geri döndürmek çabası başarısız oldu. Bu, Venezuelalıların Liberal Oligarşi dediği şeyin başlangıcı oldu.

Bir sonraki ulusal seçim, José Gregorio Monagas'ı iktidara getirdi (1851-1855) ve kardeşinin politikalarını sürdürdü. Kongre, 1854 yılında ilk Madencilik kanununu ve İspanyol yeraltı kaynakların haklarının ulusa ait olduğunu ve topraklarının özel mülklerine ait olmadığına dair 1855'te tekrar onaylanan yeni bir düzenleme gerçekleştirdi. Ayrıca 1854'te José Gregorio Monagas, Venezuela'daki köle yasağını kaldırdı. 1855'de José Tadeo cumhurbaşkanlığına geri döndü. İkinci dönemi, Venezuela'daki modernizasyonun başlangıcını, Karakas ile La Guaira limanı arasında bir telgraf hattı kurulumu ile başladı. 1857'de yapılan yeni bir anayasa cumhurbaşkanlığının yetkilerini güçlendirdi. Fakat Monagas'ın iktidarda yaptığı ihlallere karşı yapılan başkaldırıları onu 1858'de cumhurbaşkanlığından istifaya zorladı.

(<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Monagas döneminin sona ermesi, aynı zamanda Liberal Oligarşinin ve Venezuela'daki bağımsız hükümetin ilk döneminin sona ermesine işaret etti. Venezuela meşru siyasal iktidar meselesini çözemedi, iktidarı yönetebilen ve aktarabilen bir mekanizma bulamadı. Anayasal meşruiyete dayanamayan ülke, hükümetlerin otoritesini korumakta zorluklar çekti. Ortaya çıkan siyasi ve askeri istikrarsızlık ve toplumsal dengesizliklerin artmasıyla, Páez dönemini sona erdiren ve ülkeyi Federal Savaşlar adlı isyan ve iç savaşın beş yıllık yıkıcı bir döngüsüne sürükleyen bir dizi ayaklanmalara yol açtı (1859-1863) . (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Federal Cumhuriyet Savaşları, devlet otoritesi ve iktidarının merkezi karşısında savaşıırken, aynı zamanda ülkenin ticaret ve dış ticaret yönetimiyle ilgili bir anlaşmazlığı da temsil ediyordu. General Julián Castro'nun geçici hükümeti, devletlerin ve merkezi hükümetin göreceli otoritesi hakkında federalist ve merkezci fikirleri uzlaştırmak üzere tasarlanan Valensiya'daki 1858 anayasasını üreten bir anayasa düzenlemesine destek oldu. Bu uzlaşmayı kabul etmek istemeyen federalistler 1859-1861 dönemi için başkan seçilen Dr. Manuel Felipe Tovar'ın yönetimine karşı General Ezequiel Zamora'nın liderliğinde 1859'da savaşa başladı.

Zamora 1859'da bu savaşta büyük bir zafer kazandı, ancak 1860'da bir suikast sonucunda öldürüldü ve hükümetin askeri birlikleri, Coplé'deki Federalist güçleri mağlup etti. Tovar'ın yönetimi, 1861'de Dr. Pedro Gual'ın yönetimine geçti; Gual, General José Antonio Páez'in Merkezcilere önderlik etmek için döndüğünde, kısa bir süre başkanlık etmişti. Karakas tüccarları istikrar için Páez'in cumhurbaşkanlığını destekledi, ancak 1863 yılına kadar Merkezçiler Federalist Savaşları kaybetti ve Coche Antlaşması Páez döneminin sonunu belirtti. Yeni kurucu meclis, zafer kazanmış Federalist güçlerin önceliklerini belirlemek ve yeni bir anayasa hazırlamak için 1863'ün sonundan 1864'e kadar toplandı. Bu grup Federalistlerin zafer kazanmış lideri General Juan C. Falcon'u geçici başkan olarak seçti ve General Antonio Guzmán Blanco başkan yardımcılığına getirildi.

1.5.2. Blanco ve Castro Dönemi (1864-1908)

1864 ile 1870 yılları arasında Venezuela, 1864 anayasasında kurulan hükümet yapısını denedi. Yeni federalleştirilmiş olan Karakas, ilk olarak 1863'ten 1865'e kadar geçici başkan olarak ve daha sonra 1865'ten 1868'e kadar cumhurbaşkanı olarak General Falcon'un önderliğini memnuniyetle karşıladı. Federalistler farklı derecede, ekonomik zorluklar ve sürekli siyasi ve askeri karışıklıklar yaşadı. Sonunda liberaller ve muhafazakârlar Federal hükümeti devirmek için bir koalisyona katıldılar. General José Tadeo Monagas bu devrime öncülük etti ve Falcon 1868'de istifa etti.

1870-1908 yılları arasında Venezuela az ya da çok güçlü, istikrarlı bir merkezi hükümetle kayda değer ekonomik ve politik ilerleme kaydetti. Ulaşım ve iletişim altyapısının büyük kısmı modernleştirildi. Avrupa'ya sıkı sıkıya bağlı bir Venezuela ve daha az ölçüde Kuzey Amerika'nın peşinde koşan bu liderler, Fransa, İngiltere, Almanya'nın önde gelen deniz aşırı ülkelerinin ekonomik, sosyal ve entelektüel çıkarlarına cevap verecek şekilde ülkelerini organize ettiler. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Bağımsızlık kuşağıyla hiçbir bağlantısı olmayan ilk Venezuela elçisi olan Guzmán Blanco acımasız bir etkinlik gösterdi. Onun yönetimi, eğitimin özgür ve zorunlu kılınmasına ve kilisenin imtiyazlarını ve güçlerini azaltarak Başpiskopos Silvestre Güevara y Lira'yı 1870'de sürgüne gönderdi, seminerleri kapatıp üniversiteyi dini çalışmalara yetkili kıldı. Daha sonra kapalı monastırlar ve dini cemaatler kurdu. 1872'de hükümetine karşı yapılan isyan, yalnızca isyancıların yenilgisiyle sonuçlanmadı, aynı

zamanda asi liderlerin eři benzeri görülmemiş şekilde infaz edilmesiyle sonuçlandı. 1874-1875 yılları arasında General León Colina ve General José Ignacio Pulido'nun katıldığı Guzmán Blanco'ya karşı bir nihai ayaklanma da başarısız oldu ve Guzmán Blanco'nun on dokuzuncu yüzyılın sonlarına yakın bir güç bırakmaya karar vermesine kadar büyük direnişin sona ermesine işaret etti. Antonio Guzmán Blanco, bu kuşak süresince hükümetin arkasındaki en büyük güç olmaya devam etse de, çoğunlukla cumhurbaşkanı temsilcileri vasıtasıyla hareket etti. 1879'da General Gregorio Cedeño ve General Joaquín Crespo tarafından yönetilen bir devrim, Guzmán Blanco'yu Cumhuriyetin Yüksek Direktörü olarak iktidara getirdi. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Guzmán Blanco hükümetinin ikinci büyük dönemi (1879-1884), Venezuelada, önemli demiryolu, telgraf yapımı, Karakas ve diğer büyük şehirlerdeki kamu işlerinin yenilenmesi ile ekonomik değişim ve refah dönemini temsil etti. Guzmán Blanco, cumhurbaşkanlığı seçim görevinin federal meclise verilmesiyle (1881 anayasası) Karakas'ta merkezi hükümette siyasi ve ekonomik gücü birleştirdi.

1884-1886 döneminde Guzmán Blanco, cumhurbaşkanlığını General Joaquín Crespo'ya devretti ve iki yıl süresince Guzmán Blanco'nun üçüncü bir yönetim için seçilmesi sona erdi.

Guzmán Blanco'nun Venezuela için büyük dış borç müzakerelerinde başarısı onu zenginleştirdi ve sonraki yıllarında neredeyse bir gurbetçi oldu. 1886'da yeniden cumhurbaşkanı seçildi, ancak önemli bir muhalefetle karşı

karşıya kaldı ve hükümeti federal konsey başkanı General Hermógenes López'e teslim etti ve 1888 yılında Avrupa'ya döndü.

1834'ten beri ilk sivil cumhurbaşkanı olarak seçilen Dr. Juan Pablo Rójas Paúl, kendisini Guzmán Blanco'dan ayırmıştı ancak iktidardaki kısa dönemi (1888-1890) Raimundo Andueza Palacio yönetimine geçişi sağlamıştır (1890-1892). Andueza, kongreyi reddetmek ve 1892'de kurucu meclis çağrısı yapmak suretiyle ikinci dönem cumhurbaşkanlığına devam etmeye çalıştı ancak General Joaquín Crespo, Yasalcı Devrim dediği şeyin başına geçti ve ikinci kez hükümeti kontrol etti (1892-1898). Crespo anayasa reform hareketine devam etti ve ulusal meclis ülkeyi 1864'teki anayasaya geri döndürdü. Crespo yönetimi, İngiltere ile Guayana sınır anlaşmazlığını yeniden başlattı ve bu anlaşma ABD Başkanı Grover Cleveland tarafından talep edilen bir tahkime yol açtı.

(<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

1895 yılında ciddi bir ekonomik kriz ticareti felce uğrattı ve işsizliklerini protesto eden Karakas işçilerinin ve zanaatkarların toplu eylemini gerçekleştirdi.

General Ignacio Andrade'in kısa yönetimi (1898-1899), devleti 1864 anayasasında olduğu gibi yeniden kuran anayasa reformlarıyla sürdürdü ve cumhurbaşkanına her devletin geçici başkanlarını seçme hakkını verdi. Venezuela, Guayana sınır anlaşmazlığı konusunda İngiltere ile hakemlik duruşmasını kaybetti ve Başkan Andrade yönetimi, General Cipriano Castro'yu iktidara getiren Kurtuluş Savaşı devrine düştü.

Cipriano Castro'nun görev süresi (1899-1908), Guzmán Blanco'nun on dokuzuncu yüzyıl yönetiminden yirminci yüzyıl Venezuela'sının modern bürokratik otoriter rejimlerine geçişi işaret ediyor. Cipriano Castro'nun (1899-1905, 1905-1909) iki cumhurbaşkanlığı döneminde, içsel ayrımcılık, uluslararası çatışma ve hidrokarbon yatağının Venezuela ihracatının giderek daha büyük bir parçası haline geleceğini kanıtladı. 1901-1903 yılları arasında General Manuel Antonio Matos önderliğindeki uluslararası çıkarlarla desteklenen bir devrim, Castro'yu devirmeye çalıştı ancak başarısız oldu. Castro, daha sonra Avrupalı alacaklılarına ödeme yapmayı reddetti, bu da İngiliz, Alman ve İtalyan gemilerinin Venezuela kıyılarında bir blokajına neden oldu. 1903'te Washington Protokolü ile çözülen bu kriz, Venezuela'ya, Avrupa iddialarını ödemek için gümrük makbuzlarının yüzde 30'unu tahsis etmesini ve Venezuela için önemli bir prestij kaybını temsil etmesini şart koştu. Venezuela ekonomisindeki hidrokarbonların gittikçe artan önemi, 1904 madencilik yasasına ve daha sonra elli yıla kadar hidrokarbon imtiyazlarına izin veren bir 1905 yasasına yol açtı. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Cipriano Castro fakir bir ulusal lider ve küçük despotluğunu kanıtladı. Sağlığı ile ilgili desteği reddetmesi üzerine, daha önceki yılların kampanyalarında kendisine eşlik eden General Başkan Yardımcısı General Juan Vicente Gómez'e giderek daha fazla güveniyordu. Castro'nun giderek kötüleşen sağlık durumunu ve itibarını gören Gómez, kendisini bir tedavi için Avrupa'ya götürmeye teşvik etti. Castro yola çıktığında, Gómez 1908 yılının sonunda onu görevden almış ve cumhurbaşkanlığını devralmıştı.

1.5.3. Gomez ve Jimenez Dönemi (1908-1958)

Juan Vicente Gómez dönemi çağdaş Venezuela tarihini başlattı. Gómez kontrolü elinde tutarken (1908-1935), Venezuela dünyanın önde gelen petrol ihracatçıları arasında yerini aldı. Bu ihracattan elde edilen önemli gelirlere dayanarak, Gómez Venezuela'yı modernize etti. Ayrıca siyasi süreci de değiştirdi. Gómez, Cipriano Castro yıllarında görülen ancak Gómez rejiminde ilk kez kurumsallaşan ulaşım ve iletişim alanlarındaki gelişmelerden yararlandı. Yollardaki ve demiryollarındaki gelişmeler merkezi hükümet birliklerine cumhuriyet çevresinde çok daha fazla verimlilik sağladı.

Devletin telgrafla başkana detaylı olarak bildirilen bir etkinliğin ilk işaretinde Gómez, ilk devrimi durdurmak için yerel destekçilerini ve federal birliklerini seferber etti. Silah ve mühimmat vasıtaları hükümetin tekelindeydi. Devrim, hükümet askeri müfrezatlarını yıkmaya ya da isyan başlatma için dış destek arayışı sürecine geldi.

(<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Gómez dönemi, geçici bir başkanlık (1908-1910) ve ilk resmi cumhurbaşkanlığına (1910-1914) yol açan yeni bir anayasa ile başladı. Görev süresinin sona ermesi, anayasal garantileri askıya alma ve muhalefetini hapsedme ile ilgili siyasi bir krize yol açtı. Sadık mülk sahipleri hükümetin yetkilerini yerine getirmek için Gómez'in başkanlık yetkilerini 1913'de José Gil Fortoul'a, 1914'de Victorino Malezza Bustillos'a verdi. 1915'de kongre 1915-1922 döneminde Gómez'i yeniden

seçti ancak Gómez başkanlık dönemi boyunca geçici olarak Márquez Bustillos'u elinde tuttu. Gómez dönemi, ilk on yılında, ülkenin siyasi ve ekonomik kaderini yeniden kurmak için petrol patlamasının başlangıcını gördü.

İktidarının ilk yıllarında Gómez'in rejimi çeşitli bölgelerde mücadele etti ve ayaklanma girişiminde bulundu, ancak hükümeti hepsini bastırdı ve çeşitli komplocuları tutukladı, işkence yaptı veya öldürdü. Venezuela, hidrokarbon yasalarını revize etmeye devam etti; bu da, yeraltı kaynak toprak haklarının sahipliğini ve hükümetin petrol arama ve kullanımına yönelik taviz verme hakkını teyit etti.

(<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

1922'de sürekli uysal olan kongre, 1922-1929 yılları arasında Gómez'i yeniden seçti. 1922'de hidrokarbon yasasında sürekli değişimler, yabancı petrol şirketleri için koşulları iyileştirdi. Gómez ayrıca, Venezuela Petrol Şirketi'ni (CVP) hükümetin ödün verme aracı olarak kullanmaya başladı. Amerikan petrol şirketleri, 1924'te bu imtiyazları CVP'den almaya başladı. Petrol artışının hızlanması, Venezuela halkı için büyük bir zenginlik oluşturdu. Hükümet, sendikalara kaza telafisine izin veren, ölüm cezalarını ve dokuz saatlik bir çalışma gününü tanıyan ilk iş yasasını kabul etmesine rağmen, bu kanun 1935'te Gómez döneminin sonuna kadar yürürlüğe girmedi. 1928'de bir öğrenci protestosu öğrenci liderlerinin, grevlerin ve ayaklanmaların tutuklanmasına yol açtı. Öğrenci liderleri, kışla ayaklanmasını kışkırtmak için başarısız bir çaba içinde genç subaylarla bir

araya geldi. Gómez, Merkez Üniversitesi ve Askeri Akademi'yi kapatarak misilleme yaptı.

1929'da, pratikte doğru olanı kanunda doğru hale getiren kongre, Gómez'in ordu komutasını atadı ve Juan Bautista Pérez'i cumhurbaşkanı seçti. Juan Bautista Pérez yönetimi (1929-1931) çeşitli anti-hükümet isyanlarını bastırırken, ülkenin petrol ihracatı 1929'da Venezuela'nın dünyanın en büyük petrol ihracatçısı olanadek büyüdü. 1931'deki kongre, Pérez'den memnun olmadığı için istifasını istedi, anayasada bir kez daha reform yaptı ve ardından Gómez'i cumhurbaşkanı seçti.

(<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Bu dönemde (1931-1935) Gómez, dış ilişkiler bakanı Itriago Chacín'le cumhurbaşkanlığını ele geçirdi. Venezuelalılar, uluslararası siyaseti iç meselelere yansıtma ile birlikte, hükümetin bunu yasallaştırmayı reddetmesine rağmen 1931'de bir Komünist Parti kurdu. Aralık 1935'te Juan Vicente Gómez, öldü ve rejimini sona erdirdi, demokratik reformlara zorlu bir geçiş gerçekleşti.

Dönemin Savunma bakanı General Eleázar López Contreras, Gómez'in ölümüyle serbest bırakılan güçleri ihtiva etmekle görevliydi. 1936-1941 yılları arasında cumhurbaşkanı seçilen López, hükümete karşı hemen katılan bir dizi yeni siyasi parti ile karşılaştı. 1936'daki yaygın bir grev, hükümeti demokratik reformları benimsemeye zorladı ve Demokratik Hareket'in habercisi de dahil olmak üzere çeşitli sol partiler Ulusal Demokrat Parti'de bir araya geldi. Hükümet ise sol parti yönelimi nedeniyle bu partiyi tanımayı reddetti.

Devam eden çalkantı, 1936-1937 yıllarında L3pez'in sendikalaştırma politikasının ve siyasi liderleri s3rg3n etmeye devam etmesine rağmen, L3pez'i 3cret artırmaya zorlayan bir petrol işçiliği grevini 3retti. İlk defa yeni bir hidrokarbon yasası petrol kaynaklarının devlete daha fazla kontrol sağlaması ve h3k3metin Venezuela Merkez Bankası'nı 1939'da kiraladığı ortaya 3ıktı. Lopez, bir sosyal g3venlik kanunu 3ıkardı. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

General Isaías Medina Angarita (1941-1945) L3pez'in elle seçilen halefi olarak g3rev yaptı. 1958'den sonra Venezuela'nın egemen olan siyasi partisi Demokratik Hareket Partisi (DHP) kuruldu ve h3k3met tarafından tanınmaya başladı. 1942'de, Venezuela'nın sosyal ve ekonomik mevzuatının modernleştirilmesine devam edilerek, h3k3met 3lkenin ilk gelir vergisi kanununu tasarladı. 1943 yılındaki hidrokarbon yasası, 3lkenin 3ıkarlarını 3n planda tutan ilk milliyetçi petrol yasasını oluşturdu. DHP'nin artan g3c3ne karşı 3ıkmak için h3k3met Venezuela Demokrat Partisinin (VDP) kurulmasını destekledi. Artan siyasi 3zg3rl3k ve tartışma, siyasi açıdan g3l3 ve kalıcı olan Ticaret ve Sanayi Odalar Federasyonu (Fedecarmaras) da dahil olmak 3zere diğer organizasyonları ortaya 3ıkardı. 1945'te bu siyasi reform, cumhurbaşkanının seçimi için dolaylı bir sistem olan anayasal bir değişiklik 3retti; kongre temsilcilerinin doğrudan seçimlerini başlattı ve kom3nist faaliyetler 3zerindeki kısıtlamaları sona erdirdi. Aynı d3nemde birçok diğer İspanyol Amerikan 3lkelerinde pop3ler ve tartışmalı bir konu olan Tarım reformu yasası, devlet topraklarını k3yl3lere dağıtacağına s3z verdi. Bu reformlar ve Kom3nist Parti'ye (KP) yasal stat3 verilmesi de

dahil olmak üzere siyasi sürecin kademeli olarak açılması ayaklanmayı önlemeyi başaramadı ve Ekim 1945'te Demokratik Harekat Partisi (DHP) ve Yurtsever Askeri Birlik (bir grup genç subay) Medina hükümetini devirmeyi başardı.

Rómulo Betancourt liderliğindeki yedi kişilik konsey, 1946 yılında Demokratik Cumhuriyetçi Birliği (DCB) ve 1945 yılında Siyasi Teşkilat ve Bağımsız Seçim Örgütü (BSÖ) ya da Sosyal Hıristiyan Partisi olmak üzere iki büyük partiyi tanıdı; bu gruplar Venezuela'nın demokratik geleneğinin gelişmesinde büyük rol oynamıştır. DCB, sol merkezli reformizm ve BSÖ perspektifinden sağlam bir Hıristiyan Demokratik geleneğe dayanıyordu.

Petrol işçileri, diğer reform faaliyetlerinin yanı sıra 1946'da bir federasyon kurdular (Fedepetrol) ve Ulusal Kurucu Meclis seçimlerinde Betancourt'un partisi Demokratik Harekat Partisi çoğunluk kazandı. Meclis, hükümeti konseyden devraldı ve bir ordu ayaklanmasını bastırmayı başardı.

Önümüzdeki on yıl boyunca, Venezuela çeşitli subayların veya koalisyonların denetiminde bulundu. 1948-1952 döneminde, Carlos Delgado Chalbaud, Marcos Pérez Jiménez ve Luis Felipe Llovera Páez olmak üzere üç subay tarafından yönetilen bir cunta ülkeyi yönetti.

(<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Muhafazakar güçler, Başkanlık için Pérez Jiménez'in adaylığını desteklemek için Bağımsız Seçim Cephesini (BSC) örgütledi. 1952 seçimleri Demokratik Cumhuriyetçi Birliği partisine zafer kazandığında, Pérez Jiménez sonuçları geçersiz kıldı, Demokratik Cumhuriyetçi Birliği liderlerini sürgüne gönderdi ve Silahlı kuvvetlerin geçici başkanı olarak

seçilmesini sağladı. 1952-1958 yılları arasında Pérez Jiménez başkanlık yaparak otoriter kuralın markasını “Yeni Ulusal İdeal” olarak adlandırdı. Bu ideal, aynı zamanda birçok benzer İspanyol Amerikan otoriter rejiminin olduğu gibi, hükümetin otoritesini korumak ve radikal ya da reformcu girişimlere direnmek için istihdam yaratma ve ağır baskı politikası yapmak için kapsamlı kamu çalışmaları üzerine dayanıyordu. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Ulusal Kurucu Meclis, kaçınılmaz olan Pérez Jiménez'in 1953-1958 dönemi için resmen adlandırılan cumhurbaşkanlığını tanıdı ve yeni bir anayasayı onayladı. 1956'da, yurtdışındaki taraftarlarına tepki gösteren Pérez Jiménez hükümeti, on yıldan uzun bir süre sonra yeni petrol imtiyazlarını kabul etti. Pérez Jiménez rejiminin baskıcı doğası o derece aşırı oldu ki, Karakas başpiskoposu Monsignor Rafael Arias Blanco, 1957'de çalışma koşullarını eleştiren bir pastoral mektup yayınladı ve gizli bir askeri subayların diktatörü devirmek için Ulusal Kurtuluş Hareketi (MLN) oluşturuldu. Pérez Jiménez, otoriter yöneticilerin klasik bir taktiği haline geldi, 1958-1963 döneminde cumhurbaşkanlığı için bir referandum hazırladı. Buna karşılık, 23 Ocak 1958'de hava kuvvetleri, halk ayaklanmaları ve genel grev ile desteklenen diktatöre karşı bir isyan başlattı. Daha sonra Pérez Jiménez, ülkeyi terk etti.

1.5.4. DHP ve HDP Dönemi (1958-1994)

1958 yılında Pérez Jiménez'in düşüşü, 1908 yılında Juan Vicente Gómez ile başlayan otoriter askeri, rejimler döngüsünü sona erdirdi. Elli yıl süren

askeri destekli yönetim, Venezuela politik hayatında meşruiyet meselesini çözdü. Bağımsızlıktan beri askeri güç desteği olmaksızın ekonomik zorluk ya da siyasi istikrarsızlık yaşadktan sonra hükümet yoktu ve siyasi iktidardaki değişikliklerin birçoğu, ancak ordunun müdahale etmesiyle ortaya çıktı. 1958'de başlayan Venezuela'nın demokratik dönemi, siyasal geleneklerinden radikal bir ayırım doğurdu; çünkü ordu önemsiz kaldı ve sivil liderlik, orduyu siyasal varsayımdan ziyade sivil hükümetin bakımına odaklanmanın yollarını buldu. Bu değişimin yalnızca zorlu bir mücadele pahasına geldiği ve demokratik geleneğin kuruluşu Pérez Jiménez'in devrine borçlu olduğu açıkça görülse de, bu geleneğin istikrarı ilk yıllarda çok şüpheli görüldü.

(<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Ocak 1958'de, Amiral Wolfgang Larrazábal'ın liderliğindeki bir askeri subay ve sivil liderler cuntası ülkeyi ele geçirdi ve Venezuela'nın siyasi sürgünleri ve sürgünde faaliyet gösteren ya da gizlice ülkede faaliyet gösteren siyasi partileri yeniden yapılandırmaya başladı. 1958 yılındaki çalkantılı aylarda başlıca siyasi parti Demokratik Hareket Partisi (DHP), Bağımsız Seçim Örgütü (BSÖ) ve Demokratik Cumhuriyetçi Birlik (DCB), Punto Fijo anlaşmalarıyla hükümetini desteklemek için kurumsallaştırıldı. Kasım seçimlerinde DHP ve adayı Rómulo Betancourt, % 49 oyla cumhurbaşkanlığını kazandı. 1959-1964 tarihli Rómulo Betancourt yönetimi, demokratik hükümetin istikrarına, yaşanabilirliğine meydan okuyan ve Venezuela'yı şekillendirmeye devam eden, sosyal ve politik reformları tetikleyen çarpıcı olaylar dizisi üretti. Madencilik bakanı olarak

görev yapan Juan Pablo Pérez Alfonso, Venezuela hükümetinin OPEC aracılığıyla diğer dünya üreticileriyle işbirliği içinde uluslararası bir petrol politikasının baş mimarı oldu. Hükümet, 1960 yılında yeni ve daha etkin bir tarım reformu yasası çıkardı.

Betancourt rejimi boyunca sol ve sağdaki pek çok grup, hükümeti devirmeye veya başkanı yok etmeye çalıştı. Haziran 1960'daki bir suikast girişimi başarısız oldu, fakat Betancourt yaralandı ve Amerikan Devletleri Teşkilatı'ndan (Organization of American States) yaptırımlar istedi. Hükümet, DHP'nin bir parçası olan Devrimci Sol Hareketi (DSH) tarafından tehdit edildi. Koalisyon hükümeti, DCB'nin desteğini Kasım 1960'da kaybetti. DSH ve Venezuela KP hükümete karşı bir kampanya başlattı. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Hükümet, Venezuela KP ve DSH'nin faaliyetlerini askıya almıştı. Ulusal Kurtuluş Silahlı Kuvvetleri başta olmak üzere bölücü gruplar, 1963 seçimlerine müdahale etmek için hükümete karşı bir gerilla savaşı başlattı. Büyük şiddet tehdidine rağmen 1963 seçimleri programa göre gerçekleşti ve DHP adayı Raul Leoni oyların yüzde 32'si ile cumhurbaşkanı oldu.

Leoni cumhurbaşkanlığı döneminde (1964-1969), Betancourt rejimi tarafından kurulan programları sürdürmekteydi fakat, Leoni biraz daha düşük bir siyasi profile sahipti. Devam eden gerilla faaliyetleri anayasal güvencenin askıya alınmasına yol açtı, ancak hükümeti devirme çabalarının hiçbiri başarılı olamadı. Venezuela, Latin Amerika Serbest Ticaret Birliğine (LAFTA) katılarak global meselelerde daha aktif hale geldi ve 1965 yılında

Guayana sınır anlaşmazlığı konusundaki konumunu tanımlayan İngiltere ile bir anlaşma sağlamada başarılı oldu.

1968'de, yüksek mahkeme adayı, eski diktatör Marcos Pérez Jiménez'i yolsuzluk nedeniyle görevden alınması Ulusal kurumların giderek artan etkinliğinin bir göstergesidir. Leoni yılları, seleflerine göre daha az şiddetli fakat yine de çalkantılı ve 1969-1974 döneminde Ropael Caldera'nın seçimlerde yüzde 27 oy ile muhalefetteki Hıristiyan Demokrat Partiye (HDP) iktidarın devredilmesiyle sonuçlandı. Caldera, yasama programında yer alan bazı zorluklarla karşılaştı, çünkü DHP bir koalisyona katılmayı reddetmişti. OPEC, Karakas'ta tekrar bir araya geldi ve yeni gelir vergisi kanunu ile Venezuela petrol şirketi kar payını arttırmaya devam etti. 1973 yılında Venezuela resmi olarak Andean Paktına katılarak, ekonomisini bölgedeki diğer ülkelerle birlikte daha yakın işbirliği içine sokmuştur. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

DHP'nin adayı Carlos Andrés Pérez, bir partiden diğerine barışçıl bir güç geçişini Venezuela'nın yeni demokratik geleneğinde temsil eden 1973 seçimini % 49 oyla yenerek kazandı. Pérez yönetiminin ilk yıllarında (1974-1979), devletin ekonomiye müdahalesinde büyük bir artış ve ekonomik refah artışına ağırlık verdi ve petrol gelirlerinin büyümesi sağlandı. Pérez hükümeti, 1974 yılında demir endüstrisini ve 1975 yılında çelik ve petrol endüstrisini kamusallaştırdı. HDP adayı olan Luis Herrera Campíns 1978 seçimlerinde % 46 oyla cumhurbaşkanlığını kazandı. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Herrera Campíns (1979-1984) petrol patlaması ve Venezuela petrolünden elde edilen gelirlere dayalı ekonomik sıkıntılarla mücadele etti. HDP bu dönemin başında güçlü bir siyasi destek olmasına rağmen, Venezuela'nın ekonomik düşüşü, dünya petrol fiyatındaki düşüşe neden oldu ve uluslararası borç krizi en ciddi zorlukları ortaya çıkardı. Venezuela petrol fiyatını 1981'de dondurma girişiminde bulunarak OPEC ile birlikte çalıştı ancak bu çaba başarısız oldu.

Herrera Campin döneminde çıkan ekonomik haberler kötüleşmeye devam ederken, diplomatik ve siyasi faaliyet hızla devam etti. İki ülke arasında ateşkes 1982'de sona erdiğinde, Venezuela ile Guyana arasındaki anlaşmazlık yeniden canlandı. Artan ekonomik belirsizlik ve Venezuela'nın alışılmadık enflasyonu ve parasal istikrarsızlığı, HDP'nin yenilgisine ve DHP'den Jaime Lusinchi'nin 1984-1989 döneminde cumhurbaşkanı seçilmesine ve kongrenin kontrolünün sağlanmasına katkıda bulundu. Lusinchi rejimi, dünya petrol fiyatlarındaki düşüş ve uluslararası ekonomik istikrarsızlıktan kaynaklanan ekonomik zorluklarla baş etmeye devam etti. Bu büyümenin ülkeyi geleneksel istikrar ve refah seviyesine getireceği umuduyla çeşitli faaliyetlerde bulundu. Bununla birlikte, enflasyon yükselmeye devam etti ve Lusinchi döneminde enflasyon % 20'ye ulaştı. Hükümet, ilk olarak yeniden finansman planında bir anlaşma yaptı ve ülkenin ekonomik yapısında büyük değişiklikler içeren Uluslararası Para Fonunun teşebbüslerine karşı direndi.

Müreffeh bir geçmişi arayan Venezuelalılar, ülkenin ekonomik düzensizlik krizinin çözülmesine yardımcı olmak için Carlos Andrés Pérez'e (1990-1994) tekrar döndü. Fakat, Pérezin değişen zamanlarda, politikaları da

değişmişti. Rejimi, güçlü yaptırımlar uyguladığında, 27 Şubat 1989'da başkanlığını deviren ve çok sayıda mülkün yok edilmesine yol açan şiddetli bir isyanı derhal tetikledi. Pérez ekonomiyi özelleştirmek için dikkatli ve sistemli bir şekilde devam etti, Venezuelalı yabancı yatırımcılara yatırım fırsatı açtı ve geniş tüketici malları için ödediği yüksek sübvansiyonları azalttı. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Bu politika ekonomi istatistiklerinde kayda değer bir iyileşme sağlamış olsa da, Cumhurbaşkanlığı da dahil olmak üzere yüksek yerlerde şüphelenilen kazançlara karşı yükselen kızgınlık ve işsizlik, Kongre'nin cumhurbaşkanına karşı yolsuzluk suçlamasıyla sonuçlandı. Mayıs ayında Carlos André Pérez suçlamaları cevaplamak için istifa etti ve Kongre, sözü edilen tarihçi Ramón J. Velásquez'i dönemin geri kalanında hizmet etmesi için atadı (1993–1994).

1.2.5. Velasquez ve Caldera Dönemi (1993-1999)

En azından yolsuzlukla ilgili tartışmalardan kurtulan Velásquez, özelleştirme planları, ekonomik reformlar ve artmakta olan hükümet açığını gidermek için katma değer vergisinin uygulanması ile ilerledi. Büyük halk protestosuna, çok tartışmalara ve spekülasyona karşı uygulanan vergi, cumhurbaşkanlığı kampanyaları döneminde siyasi ve popüler söylemlere hâkim olmaya devam etti. DHP ve HDP, iç savaş ve bölünmüş gruplar yüzünden ciddi şekilde zayıfladı ve DHP davasında eski cumhurbaşkanı Carlos Andrés Pérez'in saygınlığının düşüşüyle, yeni başlayan partilere ve koalisyonlara karşı daha zayıf kampanyalar yürüttü.

(<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Dağınık olmayan HDP'nin kurucusu ve eski cumhurbaşkanı Dr. Rafael Caldera liderliğindeki parti, merkezi olmayan, Hıristiyan Demokratlar ve muhafazakar ya da reformist bölücü gruplardan oluşan heterojen bir grubu "Convergencia" adlı bir koalisyona dahil etti. Convergencia, Pérez'in yönetiminden farklı olarak, yeni bir yaklaşımı savundu ve ekonomik düzenin yeniden düzenlenmesinden ve geçmiş rejimlerin yolsuzluğundan arınmış olabileceğini söyledi. Caldera koalisyonu, seçimleri kazandı ve seçmenlerin yaklaşık yüzde 40'ı çekimser kaldı ve 1959-1994 yılları arasında hakim olan iki partili hükümet dönemini sona erdirdi. Caldera başkanlığı (1994-1999), iki partili hükümet dönemi arasındaki geçişin ve yeni populist siyasi rejimin ortaya çıkmasına işaret etti. Bu değişim, Caldera'nın ikinci başkanlık döneminde hemen görünmemesine rağmen, gelir bölünmesinin bir tarafında orta ve üst sınıf arasındaki artan farklılık ve düşük uluslararası petrol fiyatlarının yol açtığı temel ekonomik zorlukların hepsi, geleneksel parti sisteminin ve onu destekleyen politik, ekonomik ve yönetim alt yapısının kalan otoritesini baltalamak için birleşti.

Caldera, 1992'de darbe girişiminde bulunan liderlerin bazılarını, yurt dışındaki siyasi sürgünlerden ve diğerlerini cezaevi sisteminden çıkarmak için ülkeye dönmelerine izin vererek affetti. Siyasi hayata tekrar giren bu liderler, kısa sürede eski darbe lideri Yarbay Hugo Chávez Frías'ın sözcüsünün ve nihai olarak hareketin siyasi askeri lideri olarak ortaya çıktığını görerek populist bir hareket gerçekleştirme çabasına içine girdiler. Bu populist grupların mesajı, ülkenin ekonomik zorlukları üzerine

odaklanıyor; yoksulluk ve kent yoksullarına yönelik azalan fırsatlar, özellikle de Caldera öncesi dönemdeki hükümet yolsuzluklarının yüksek seviyesi ve etkisiz hükümet bürokrasileri arasındaki genel istikrarsızlık üzerine yoğunlaştı ve kendine sempatik bir izleyici buldu. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

1.5.6. Hugo Chavez Dönemi (1999-2013)

1998 seçimlerinde Hugo Chávez Frías ve Beşinci Cumhuriyet Hareketi (MVR) partisi, zayıf ve parçalanmış bir muhalefete karşı kazandı ve Venezuela siyasi tarihinin yeni bir dönemini başlattı. Sonraki Chavez rejimleri çoklu zorluklar, özellikle de destekçileri ve hükümetin muhalifleri arasında olağanüstü çekişmeli siyasi harekete neden olan agresif bir muhalefet hareketi ile nitelendirildi. Her kriz dönemi, Chavez'in destekçileri ve muhalefet partilerinin koalisyonunun, hangi grubun ülkeyi kontrol edeceğini belirlemek için seçim sürecini kullanmaya teşebbüs ettiği bir seçim yarışması ile sonuçlandı. 1998 yılından beri Chavez partileri, anayasa değişikliği ve mevzuatıyla resmi hükümet kurallarını sürekli olarak revize ettiler ve reform yaptılar. Her devrim, hükümetin ve başkanın ekonomik, sosyal ve siyasi yapılar, işletmeler ve politikalar üzerindeki kontrolünü artırıyor. 2002'de darbe girişiminin neredeyse başarılı olmasına rağmen, kısa bir aradan sonra Chavez'in ordudaki sadık askerleri lideri iktidara döndürdü. 2006 yılının sonuna gelindiğinde, Chavez rejimi, ulusal kongrede, tüm devlet ve yerel siyasi pozisyonlarda ve yargı, aynı zamanda diğer önemli devlet kurumlarındaki önemli atamalarının neredeyse tümünü

ele geçirmişti. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

Daha önceki Venezuela rejim değişikliklerinin karakteristiği olan yeni Chavez hükümeti, orta sınıf teknokratlar, bürokratlar ve politik görevlilerin en üst düzeylerini kaldırdı ve onları Chavez sadıkları ile değiştirdi. Chavez hükümeti ayrıca, ulusal telefon şirketi (CANTV) ve Karakas'ın özel elektrik şirketi (Electricidad de Caracas) gibi daha önce özelleştirilen girişimlerin kamusallaştırılması yoluyla ekonominin tüm önemli sektörlerinin kontrolü üzerinde yoğunlaştı. Uluslararası petrol şirketleri söz konusu olduğunda, Venezuela hükümetinin işletmelerin mülkiyetine ve kârlarına katılımı çarpıcı bir biçimde büyüdü. Aralık 2001'de iş durdurmaları, nisan 2002'de darbe girişiminde bulunulması ve kısa süre etkili olmasıyla birlikte muhalefet eylemleri, çoğunlukla ekonomiye zarar vermeyi başardı ve bunun için bir fırsat yarattı. Chavez'in oylamadan % 59 oy alması, onun anti-Chavez güçlerini harekete geçirmesine rağmen, ağustos 2004'te Chavez'in görevden alınması için tasarlanan geri çekilme referandumu başarısız oldu. Chávez, aralık 2006 seçimlerinde ana muhalefet partilerinin konsolide desteği ile güçlü bir adaya karşı oyların yaklaşık yüzde 60'ını kazandı. Chavez rejimine karşı meydan okuma ve cevap verme döngülerinin her biri devam ederken, zafer kazanan Chavez güçleri, medya, eğitim, üniversiteler, siyaset ve ekonomi gibi Venezuela'nın siyasi ve ekonomik hayatının birçok yönünü kontrol altına alarak kendi başarılarını takip ettiler. Ocak 2007'nin sonunda, Chavez tarafından kontrol edilen yasama organı, cumhurbaşkanının on sekiz ay kararname ile yönetilmesine izin verdi. Chavez rejimi kısa bir süre içerisinde, mahkemeleri, basının çoğunu,

merkez bankasını, dış ticaret ve ticareti, ulusal petrol şirketini kontrol altına aldı. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

21. yüzyılın başlarında Chavez rejimleri tarafından başlatılan Venezuela'daki dönüşümler iki temel unsura dayandı: Birincisi, yirminci yüzyılın son yıllarında, 1958'de kurulan demokratik sistemi sürdüren siyasi partiler ve ekonomik çıkarların koalisyonunun parçalanmış olması. İkincisi, yirmi birinci yüzyılın ilk yıllarında petrol fiyatlarının hızla yükselişi, geniş kapsamlı bir kamusallaştırma programı, fakirlere yönelik sübvansiyon programları ve devlet kurumlarının yeniden düzenlenmesini, kamuoyunun geniş çaplı çalışmalarını ve öncelikle Amerikan karşıtı serbest ticaret küreselleşme gündemine karşı bir düşmanlık etrafında kurulan agresif milliyetçi dış politika. 2007 yılının başında Chavez devrimi iyi kurulmuş görünse de, dramatik program girişimleri ve ekonominin büyük çapta yeniden yapılandırılması, tarihsel olarak yüksek uluslararası petrol fiyatlarından elde edilen büyük artı gelirlerin devam ettirilmesine dayanan geçici bir seyir izlemesiyle, uzun vadeli başarılarını sürdürdü. Bu olağanüstü gelir girişi, Venezuela'ya güçlü finansal rezervler sağlamıştır; ancak aynı zamanda hızlı bir tüketici patlaması, önemli ve ısrarlı enflasyon, fiyat ve para birimi kontrolleri için bir ihtiyaç, uluslararası yatırımda bir düşüş ve birçok inisiyatifin sürdürülebilirliği konusunda endişeler yaratmıştır. (<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , 2018)

1.5.7. Nicolas Maduro Dönemi (2013-günümüz)

Chavez, Başkan Yardımcısı Maduro'yu Aralık 2012'de halefi olarak atamıştı. 14 Nisan 2013'te Maduro, muhalefetteki rakibi Henrique Capriles'ı, oyların sadece % 1,5'i ile yenerek Venezuela Devlet Başkanı seçildi. Capriles derhal bir görüşme istedi, sonucu geçerli olarak kabul etmeyi reddetti. Maduro, daha sonra seçim komisyonunun seçim sonuçlarını tam olarak denetlemesi sözü verdikten sonra 19 Nisan'da resmen başkan olarak göreve başladı.

Maduro'nun cumhurbaşkanlığı boyunca harekete geçen politikaların birçoğu, selefi Hugo Chávez'in yarattığı politikalara benzerdi. Maduro, Venezuela'da yaşanan zorlu ekonomi ve yüksek suç oranı gibi zorluklara rağmen Chavez'in politikalarını kullanmaya devam etti. Maduro'nun Venezuela başkanlığına girerken yüksek bir enflasyon ve mal sıkıntısı çekildi. Maduro, Ekim 2013'te yolsuzlukla mücadele etmek ve "ekonomik savaş" dediği savaşı yapmak için kanun hükmünde kararname yapmak için geçerli bir yasayı talep etti. 19 Kasım 2013'te Ulusal Meclis, Maduro'ya 19 Kasım 2014 tarihine kadar kanun hükmünde kararname yetkisi verdi. Ülke, 2013, 2014, 2015 ve 2016 yıllarında en yüksek yoksulluk endeks puanı ile dünya genelinde en üst sıralardaydı.

2014'te ülkenin yüksek düzeyde kentsel şiddet, enflasyon ve sıkı fiyat kontrolleri gibi ekonomik politikalara atfedilen kronik temelli malların yetersizliği nedeniyle 2014 yılında Venezuela'da bir dizi protesto, siyasi gösteri ve sivil ayaklanmalar başladı. (Merkezî İstihbarat Teşkilatı, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ve.html> , 2018)Daha sonra, tutuklamalar ve öğrenci

protestocularının öldürülmeleri, komşu şehirlere yayılmalarını ve muhalefet liderlerinin katılımını sağladı. Yılın ilk ayları, protestocularla hükümet güçleri arasında meydana gelen şiddetli çatışmalar ve büyük gösterilerle sonuçlandı. Bu olaylar, hem taraftarları hem de hükümetin muhaliflerini de içeren yaklaşık 4,000 tutuklama ve 43 ölüme neden oldu. (<http://www.bbc.com/news/world-latin-america-27715622>, 2018) 2014 yılının sonuna doğru ve 2015 yılına kadar devam eden kıtlık ve düşük petrol fiyatları, protesto eylemlerinin yenilenmesine neden oldu. 2016'ya kadar, 2015 Venezuela parlamento seçimlerini ve 2016 geri çağırma referandumunu çevreleyen olayları kuşatan tartışmalar sonrasında protesto gösterileri gerçekleşti. 1 Eylül 2016'da, Protestoların en büyük gösterisi, 1 milyondan fazla Venezuelalı veya tüm ülke nüfusunun % 3'ünden fazlası ile gerçekleşti ve olay, Başkan Maduro'ya karşı bir geri çağırma seçimi talep etti. Bu olay “Venezuela tarihinin en büyük gösteri”si olarak nitelendirildi. Geri çağırma referandumunun 21 Ekim 2016'da hükümete dayanan Ulusal Seçmen Konseyi (CNE) tarafından ertelenmesinin ardından muhalefet, 26 Ekim 2016'da düzenlenen ve 1.2 milyondan fazla Venezuelalı katılımcıdan oluşan bir protesto gösterisi düzenledi. 2016 yılının sonlarında gerçekleşen en büyük protesto gösterilerinden sonra, muhalefetle hükümet arasındaki Vatikan arabulucusu diyaloga teşebbüs edildi ve sonuçta Ocak 2017'de başarısız oldu. (<http://www.dw.com/en/venezuelas-opposition-walks-away-from-vatican-backed-talks/a-36672319> , 2018) Protestolara yoğunlaşma 2017 yılının ilk aylarından Venezuela'daki anayasa krizine kadar devam etti ve hükümet yanlısı Venezuela Yüksek Mahkemesi muhalefetin liderliğindeki Milli Meclisi üstlenmeye ve dokunulmazlığını

kaldırmaya çalıştı. Protestolar, tüm Protestoların En Büyüğü olarak Kabul edilmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

VENEZUELA'DA SİYASAL VE ANAYASAL SİSTEM

2.1.Siyasal sistemin tarihsel gelişimi

1958 yılından sonra Venezuela'da istikrarlı, demokratik bir siyasi sistemin gelişimi izlendi. 1950'lerin sonunda bazı siyaset bilimcileri ve tarihçileri Venezuela'nın demokratik bir model olacağını öngörmüşlerdi. Birçok rejim değişikliği gören ulusun çalkantılı geçmişi, istikrarsızlık geleneği ve anayasaların zaman zaman değişilmesi, yaklaşmakta olan dönüşümüne işaret etmekteydi.

Bu dönüşüm özünde, çoğulculuğu terk etmeden ideoloji ve politik yönelimlerde giderek merkez-sola doğru genişleyen çeşitli parti sisteminin ortaya çıkışı ve güçlendirilmesi olmuştur.(<http://countrystudies.us/venezuela/36.htm> ,2018) 1958'den beri yapılan seçimler düzenli ve öngörülebilir bir zaman çizelgesi üzerinde şiddetle itiraz edildi. Politik özgürlükler, iktidarda olan ve olmayan kişiler tarafından beğeniyle karşılandı. Giden cumhurbaşkanları, Latin Amerika politikaları bağlamında belki de olağanüstü olmakla birlikte, geleceğin cumhurbaşkanlarına, biraz farklı politik yönelimi olan bir başka partiden iktidarını barış içinde teslim ettiler. Aslında, demokrasi bu ülkeye son derece geç geldi, yalnızca 1960'ların sonlarında gerçek biçimine girdi.(<http://www.janda.org/ICPP/ICPP2000/Countries/3-SouthAmerica/39-Venezuela/Venezuela63-00.htm> , 2018) Bağımsız bir ulus olarak varlığının ilk asrının ötesine geçen Venezuela, savaş sahnesi ve caudillo (askeri lider) politikasının siyasi sahneye egemen olduğu bir diktatörlük ile yönetildi.

Ancak otoriter bir geçmişten sağlıklı ve uzun süredir ayakta kalan demokratik bir rejime dönüşüm, bir boşlukta anlaşılabilir. Siyasi sistem, istikrarsızlık ve otoriterlikle dolu bir geçmişten gelişim gösterdi. Bağımsızlık yıllarından sonra, Venezuela halkı, caudillismo'nun yolsuzluk ve acımasızlığı yüzünden acı çekti. Anayasa'nın sürekli yeniden yapılması ve siyasi oyunun kurallarının değiştirilmesi, oluşan istikrarsızlığı daha da tetiklemişti.

Venezuela'nın bağımsızlığı, yalnızca vatanını değil, Güney Amerika'nın geri kalanını kurtaran Simón Bolívar Palacios tarafından kurtarılarak başladı. 1830'da Bolívar'ın daha büyük bir "Büyük Kolombiya" hayalinin çöküşüyle, Venezuela vatansever bir lider olan General José Antonio Páez tarafından yönetildi. Bu ilk bağımlı kalma süreci yaklaşık 1858 yılına kadar sürdü ve muhafazakar oligarşi döneminde genç ulus çalıştığı için ekonomik kalkınma ve politik istikrarla karakterize edildi. Páez tartışmasız, bir karmaşanın kendisi ya da seçilmiş seçkinler tarafından seçilmesiyle uzun dönem hüküm süren güçlü yönetici modelini oluşturdu ve böylece anayasal başkanlık görünümünü korudu. Anayasal görünüşleri koruyan ve anayasanın ruhunu bozan bu geleneksel caudillolar (askeri liderler), Karakas'ın siyasi ve ekonomik merkezi rolünü de yükseltti. On dokuzuncu yüzyıl boyunca ve günümüze kadar, geleneksel ve modern caudilloların başlıca hedefi sermayeyi ele geçirmek ve kontrol etmek aynı zamanda, merkezden çevreye egemen olmak ve bunları bastırmak olmuştur.

Yirminci yüzyılın başlarında büyük petrol rezervlerinin keşfedilmesi, eski tarz caudillo kuralının ortadan kaldırılmasını hızlandırdı. Her ne kadar değişim gerçekleşmiş olsa da, anayasal idealler siyasi gerçeklerle

yarıştığından, önemli bir devamlılık vardı. Uzun süren diktatör Juan Vicente Gómez 1935'te uykusunda öldüğünde, demokratik dönüşüm tohumları zaten ekilmişti. 1928'in kısa süreli öğrenci protestosu, on yıllar sonra gelişecek olan demokratik uygulamaların ilk tezahürü oldu.

Bu tecrübeden doğan 1928 Kuşağı, gelecek Venezuela cumhurbaşkanlarını ve Rómulo Betancourt, Rafael Caldera Rodriguez, Jóvito Villalba, Gustavo Machado ve Raúl Leoni gibi çeşitli siyasi görüşlerin seçkin politik liderlerini içeriyordu. 1945-1948 yılları arasında kısa bir süre için bu liderlerin birçoğu ilk demokratik yönetim tadını yaşamış ancak o zamanlar belki de çok genç ve çok sabırsız davranışlarıyla demokratik deneyimleri kısa sürdü. Diktatörlüğün son on yılı 1958'de sona erdi; o zamana kadar 1928 Kuşağı, bu süreçte devrilmeden demokratik reformları uygulamak için hazırlandı.

1958'den bu yana demokrasi hayatta kaldı, ancak kayıtları silinmedi. Darbe girişimleri, özellikle ilk yıllarda, hem sağcı hem de aşırı solcular tarafından, bazen ülkenin dışından gelen yanlılar tarafından desteklendi. Fakat, 1961 anayasası, tüzük ruhu her zaman gözlemlenmemiş olsa bile, yeniden yazılmadı ya da kaldırılmadı. Yolsuzluk da var olmuştur.

Fakat günümüzde, Venezuela, cumhurbaşkanı'nın, hem devlet başkanı hem de hükümet başkanı olduğu, başkanlık sistemiyle yönetilen federal bir cumhuriyettir. (<https://www.worldatlas.com/articles/what-type-of-government-does-venezuela-have.html> ,2018) Venezuela, hükümetin her düzeyinde düzenlenen çok partili seçime sahip bir başkanlık sistemine sahiptir. Şu anki cumhurbaşkanı Maduro, Nisan 2013'te, görevinden ayrılan Chavez'in ölümünün ardından seçimlerde hafif bir farkla seçimleri kazandı.

Başkan, yürütme yetkilerini kullanırken, ulusal meclis yasama yetkilerini denetlemektedir.

2.2.Anayasanın tarihsel gelişimi ve 1999 Anayasası

2.2.1.Venezuela Anayasasının tarihsel gelişimi

Venezuela'nın uzun bir anayasa reform tarihi vardır. 1811 yılında Venezuela'nın bağımsızlık kazanması ve 1830'da Büyük Kolombiya'dan ayrı bir ülke olarak ortaya çıkması, Venezuela anayasasının ortaya çıkmasına zemin oluşturan önemli süreçlerdir.(Marco Paneni, 2012:8) Venezuela'nın birçok anayasa yapımı süreçleri olmuştur, fakat bunların hepsinde zaman zaman değişiklikler yapılmıştır. Genel olarak, mevcut anayasanın siyasi darbe, iç savaş ve devrim sayesinde fiili olarak reddedilmesi, anayasa yapımı sürecinin bir sonucudur. Eğer gerçek etkili bir anayasal yapı anlamına gelenleri göz önüne alırsak, aslında Venezuela'nın yalnızca 7 veya 8 anayasası vardı. Diğer anayasalar, yasa değişikliklerini sadece o dönemde mevcut geçici siyasi ihtiyaçları karşılamak için yapmıştır. Venezuela'da anayasal gelişim, tek bir metnin evrimleşmesi, yeniden düzenlenmeler, değişiklikler ve değerlendirmeler sayesinde sağlanmıştır. Ülkelerin büyük çoğunluğunda olduğu gibi sadece anayasal gelişim değil, siyasi hayatın gelişimi veya anayasal yaşam Venezuela anayasasında yansıtılmıştır. Venezuela anayasası her zaman yabancı anayasaları, özellikle Amerikan ve Fransız anayasasını örnek almıştır.

Venezuela'nın ilk anayasası 21 Aralık 1811'de Karakas'ta yürürlüğe girdi. Bu anaysasnın temel özelliklerini şöyle sıralaya biliriz: 1) Devlet

Konfederasyonu diye adlandırılan bir Federasyon kuruldu. 2) Çift meclisli yasama organı ile kuvvetler ayrılığını getirdi. 3) Yürütme organı kolektif ve üç kişi tarafından icra edilmiştir, 4) Seçim sistemi, sayıma dayanıyor ve ekonomik koşullara göre seçilme hakkını sınırlandırmaktadır, 5) İnsan haklarını, ciddi bir şekilde beyan etmekte ve özgürlük, eşitlik, mülkiyet ve güvenlik kapsamında özetlemektedir. Temel tezi, doğaya göre insana ait olan Devlet'in önceliği ve üstünlüğü üzerinde olan haklara ilişkin olup, devletin başlıca görevi bu haklara saygı için korumak ve himaye etmektir. Bu, General Venus Vicente Gomez'un (1936-1945) ölümüne kadar, temel anayasal konsepti değiştirilmeden, ifade ve vurgu çeşitleri ile tüm Venezuela Anayasalarının modelini oluşturacaktır. Dini özgürlükle ilgili olarak, ABD Anayasası'ndan farklı olarak, ibadet özgürlüğünü tanımıyor ve Katolik Apostolik Roma'yı Devletin dini olarak ilan ediyor.

Daha sonra, 1819 ve 1821 Anayasaları, sırasıyla 11 Ağustos 1819'da Angostura Kongresi (şimdiki ismi Ciudad Bolivar) tarafından onaylandıktan sonra, 30 Ağustos 1821'de Cucuta tarafından Kolombiya Genel Kongresi tarafından ikincisi kabul edildi ve Başkan Simon Bolivar tarafından 6 Ekim'de ilan edildi. Temel savunduğu ilkeler: a) 1811 Anayasası kısa süreli idi ve 1812'de İlk Cumhuriyet'in devrilmesiyle ortadan kayboldu. O zamandan 1819'da Angostura Kongresi'ne kadar savaşın ihtiyaçları ve yönü anayasal yaşamı imkansız hale getirdi. Venezuela'nın anayasal geleceği için merkezi devlet fikri ve federal devletin reddi gibi önemli temel özelliklerini sunuyor ve Cartagena Manifestosu (1812) ve Jamaika Mektubunda (1815) ifade edilen Simon Bolivar'ın (El Libertador) düşüncesini yansıtıyor. Böylece federalizm ve merkezîyetçilik

arasında Venezuela tarihinde canlanan ve tekrar eden anayasal gerginlik başlamıştı; b) 1821 Anayasası, Boyaca savaşından sonra Venezuela Kongresi tarafından Angostura'da toplanan 17 Aralık 1819'da Kolombiya Cumhuriyetinin Temel Yasası'nın öncülüğünde kurulmuş olan “Büyük Kolombiya” Anayasasıdır. “Büyük Kolombiya” Anayasası, siyasi önemi dışında Bolívar'ın federal ve merkezci önyargılarını ortaya koyuyor.(<http://www.constitutionnet.org/country/constitutional-history-venezuela> ,2018)

22 Eylül 1830'da Venezuela Devletinin sonraki Anayasası, Valencia'daki Kurucu Kongre tarafından onaylandı ve o ayın 24'ünde Başkan Jose Antonio tarafından ilan edildi. 1830 Anayasası Venezuela'nın şimdiye kadar sahip olduğu en önemli kaynaklardan biri olarak görülüyor. Temel özellikler: 1) Devlet biçimi bakımından "centrofederal" olarak adlandırılan bir sistem oluşturuyor, çünkü devlet bir birlik ve merkezi olarak kabul edilmesine rağmen, illere büyük bir bağımsızlık kazandırmıştır; 2) Seçim sistemi dolaylı ve nüfus sayımına dayalı olmaya devam etmektedir; 3) Kuvvetler ayrılığı başkanlık sistemi ile kalmaktadır ancak anayasal metin, Cumhurbaşkanı'nın derhal seçimini yasaklamaktadır; 4) Yasama Şubesi ikili olarak kalıyor, ancak Senato her eyaletten iki senatörden oluşmaktadır ve böylece her birinin eşitliği onaylanıyor; 5) Bireysel haklar 1811 Anayasasında zaten ifade edilen eğilimini sürdürüyor ve bunlar sivil özgürlük, kişisel güvenlik, mülkiyet ve eşitlik hakları kapsamında özetleniyor. Anayasa, belki de din ve ibadet özgürlüğü konusunda Anayasa'yı kabul etmemekle birlikte, 1824 yılında Büyük Kolombiya tarafından kabul edilen, ifade özgürlüğü içinde yer aldığını veya dini

kilisenin yasasıyla (Ley de patronato eclesiastico) düzenlendiğini düşünüyor; 6) Vatandaşlık üzerine, “jus soli” sistemini baskın hale getiriyor ve yalnızca vatandaş olarak doğan vatandaşlar jus soli sistemini belirtir.; 7) Parlamento üyeleri ve Kabine bakanları tarafından danışma ve seçmen güçleriyle bir araya getirilen Hükümet Konseyi (el Consejo de Gobierno) adlı bir organ kurulmaktadır. Bu kurum geçen yüzyılın anayasalarında ortaya çıkıp kayboldu ve 1914'te ise kesin bir şekilde yok oldu.

Venezuela Devletinin bir sonraki Anayasası, Kongre tarafından 16 Nisan 1857'de yürürlüğe girmiş ve Başkan José Tadeo Monagas tarafından o ayın 18'inci günü ilan edilmiştir. Politik hedefi, Başkan'ın derhal yeniden seçilmesine izin vermek ve onun isteklerini karşılamaktır. Bununla birlikte, 3 nokta belirtilmektedir: 1) Devlet, örgütünü bütünüyle merkezileştirerek cumhuriyetin en merkezci Anayasası olmuştur; 2) Siyasi suçlar için ölüm cezasını kaldırdı ve 3) General José Gregorio Monagas'ın başkanlığında 1854'te kanunla çıkarılan anayasal statüye getirilen köleliği kaldırdı. Fakat bu anayasa, çok kısa, bir yıldan az sürmüştür.

24 Aralık 1858'de Valensiya'daki Ulusal Kongre tarafından yeni anayasa onaylandı ve aynı yılın 31'inde geçici devlet başkanı General Julian Castro tarafından ilan edildi. 1830 Anayasası'nda değişiklik yapılmış ve geliştirilmiş yeni bir sayı var: 1) Valilerin doğrudan seçilmesini sağlayarak, illerin özerkliğini genişletiyor; 2) Cumhurbaşkanı ve Temsilciler için evrensel oy kullanma hakkı; Anayasanın normal işleyişini engelleyen ve 10 Eylül 1861'de Paez diktatörlüğüyle sona eren federal devrimin patlak vermesi nedeniyle Anayasa kısa sürdü.

1864'de Kurucu Meclis tarafından, Venezuela Birleşik Devletlerinin Anayasası, 28 Mart 1864'te Karakas'ta yürürlüğe girdi ve 13 Nisan 1864'te Juan Crisostomo Falcon komutası tarafından Santa Ana de Coro'da ilan edildi. 10 yıl yürürlükte olan Venezuela'nın önemli anayasalarından biri olmasına rağmen, gerçekte uygulanmayan bir federal devlet kurmuştur. "1864 Anayasasının en önemli görevi, 1858 tarihli Kararname'sinde yer alan ve federal olarak nitelendirilen toprak ve siyasi merkezizetiçiliği vurgulamaktır". (<http://www.constitutionnet.org/country/constitutional-history-venezuela> ,2018) Temel özellikleri şunlardır: 1) Devletlerin adını alan illerin özerkliğini arttırıyor ve böylece 1953 anayasasına kadar süren Venezuela Birleşik Devletleri adını değiştiriyor; 2) Federal devletlerin üst düzey yetkililerinin sorumluluğunu içine alan davaların, "uyuşmazlığın olduğu bir davanın bulunduğu Federal Yüksek Mahkeme" olarak adlandırılan federasyonun bir Yüksek Mahkemesi oluşturuyor. 3) İnsan hakları üzerine, ölüm cezası ve sınır dışı etme cezası kaldırılır ve düşüncenin özgürce ifade edilmesi daha da genişler; 4) Başkanlık rejiminde Bakanlar Kurulunun varlığı dayatılmaktadır. Cumhurbaşkanının kararları veya bunların çoğu Bakanlar ve Cumhurbaşkanı ile birlikte alınmalıdır.

Yeni Federal Anayasa 23 Mayıs 1874'te Karakas'ta yürürlüğe girdi ve bu ayın 27'inde Başkan Antonio Guzman Blanco tarafından ilan edildi.Fakat çok uzun süre yürürlükte kalamadı.

Daha sonraki yeni Federal Anayasa, Venezuela Birleşik Devletleri Kongresi tarafından 4 Nisan 1881'de Karakas'ta yürürlüğe girdi ve o ayın 27'inde Başkan Antonio Guzman Blanco tarafından ilan edildi. Bu iki anayasal metin, Guzman Blanco'nun hegemonyası dönemini yansıtıyor. Onlarla ilgili

önemli özellikler şunlar: 1) (1874), anayasa dönemi 4 yıldan 2 yıla düşürülmekteydi; 2) (1874), oyların gizliliğinin ortadan kaldırılması ve halka açık olması ve 3) (1881), Federal Yüksek Mahkemeye ek olarak Yargıtay oluşturulmuştur.(Paneni, 2012:11)

Sonraki Federal Anayasa, Venezuela Birleşik Devletleri Kongresi tarafından 9 Nisan 1891'de Karakas'ta yürürlüğe girdi ve o ayın 16'sında Başkan Raymond Andueza Sarayı tarafından ilan edildi. Amacı, görevdeki görevlilerin tutumunu arttırmak ve Federal Konseyi ortadan kaldırmak ve cumhurbaşkanının doğrudan seçimine geri dönmek için anayasal süreyi 4 yıla çıkarmaktır.

Karakas'ta 12 Haziran 1893'te Ulusal Kurucu Meclis tarafından onaylanan yeni anayasa ve Cumhurbaşkanı Joaquin Crespo tarafından o ayın 21'inci günü imzalandı. Bu Anayasa, bir bakıma, 1864 Anayasası'ndan sonra gelen Anayasaların bir karışımı olarak bilinmektedir.

1901 yılında yeni Federal Anayasa, Kurucu diktatör Cipriano Castro tarafından onaylandı. Bu Anayasa, Yönetim Konseyi'ni kaldırıyor, cumhurbaşkanlığı süresinin 6 yılına kadar yükseltiyor ve doğrudan evrensel oy hakkını ortadan kaldırıyordu.

Kongre tarafından Gomez'in iktidarı döneminde yürürlüğe giren ve seçim sistemini değiştiren, diktatörlüğün başlangıcını işaret eden 1909 Federal Anayasası Cumhurbaşkanının doğrudan seçilmesini, Kongre tarafından yapılan dolaylı bir seçimle değiştirilmesini ve 4 yıllık cumhurbaşkanlık dönemine dönmeyi savunmaktadır.

Geçici Anayasa niteliği taşıyan 1914 anayasası, 13 Haziran 1914'te Karakas'ın tam yetkili vekilleri tarafından hazırlanan ve cumhurbaşkanlığı dönemini 7 yıl artıran geçici cumhurbaşkanı Victorino Márquez Bustillos tarafından ilan edilen edilmiştir.

19 Haziran 1922 yeni Anayasa, 1914 tarihli Geçici Anayasa Statüsünü yürürlükten kaldırarak Birlik Kongresi tarafından çıkarıldı. Bu Anayasa ile, Gomez'in hanedan ihtiyaçlarını genişletildi; bu, birinci ve ikinci başkan yardımcısının yerlerini oluşturuyordu ve Ordu Şefi komutanı ücretini ortadan kaldırdı. (Paneni, 2012:12)

Yeni Anayasa, Venezuela Birleşik Devletleri Kongresi tarafından 24 Haziran 1925'te Karakas'ta yürürlüğe girdi ve o yıl 1 Temmuz'da Başkan Juan Vicente Gomez tarafından ilan edildi. Bu Anayasa ile cumhurbaşkanlığı yönetim kurulu Cumhuriyetin temelini atarak, kamu yönetiminin merkezileştirilmesini gündeme getiriyor. Venezuela'nın yirminci yüzyılda sahip olduğu en önemli anayasaların birisi olarak düşünülebilir.

Demokrasiye geçiş sürecinde yeni Anayasa, 1936 yılında Eleazar López Contreras hükümeti tarafından onaylandı ve Juan Vicente Gomez diktatörlüğü sırasında yürürlükte olan son anayasanın yerini aldı. Cumhurbaşkanlığı dönemi 5 yıl olarak beirlendi.

Yeni Anayasa 5 Temmuz 1947'de Kurucu Meclis tarafından 1945 yılında kurulan Devrimci Hükümette Başkan Romulo Betancourt'un başkanlığında kabul edildi. Bir yıl dört ay yürürlükte kaldı ve daha sonra 24 Kasım 1948'de şiddetli baskılar sonucunda feshedildi.

Venezuela Cumhuriyeti bir sonraki Anayasası, Genel Sekreter Marcos Perez Jimenez başkanlığı sırasında Kurucu Meclis tarafından 11 Nisan 1953'te kabul edildi. Bu Anayasa ile oy kullanma yaşının 21 olduğu tespit edilmiştir. Beş yıl yürürlükte kaldı ve 23 Ocak 1958 devrim sonucunda yürürlükten kaldırılmıştır.(Paneni, 2012:12)

1961 yılına kadar Venezuela, diğer Latin Amerika ülkelerinden daha fazla anayasaya tabi olmaktan vazgeçilmez bir ayırım yapmıştı. Bu, kısmen, ülkenin kırılğan sosyal uyumunu test eden uzun süren bir bağımsızlık savaşının sonucuydu.(<http://countrystudies.us/venezuela/38.htm> ,2018)

Venezuela Cumhuriyetinin 1961 Anayasası, 23 Ocak 1961'de Kongre tarafından Cumhurbaşkanı Romulo Betancourt'un başkanlığında kabul edilmiştir. 38 yıllık bir sürede yürürlükte kalarak, 1999 yılındaki Anayasa'nın 15 Aralık 1999'da yapılan popüler referandumla kaldırılmasına kadar yürürlükte kalan en uzun belge oldu. Anayasa'nın dokunulmazlığı ilkesini oluşturdu ve devletler, idari merkeziyetçilik, yerel özerklik, kamu otoriteleri ile özgürlük arzusu arasında daha iyi bir denge kuruldu ve demokratik sistemi canlandırarak, sosyal adalet ve ekonomik ilerlemeyi sağlayacaktı.

Genel olarak, bu anayasa yapım süreçleri, mevcut anayasanın siyasi bir darbe, devrim ya da iç savaş yoluyla fiilen reddi ile sonuçlanıyordu.

2.2.2.1999 Anayasası

1999'daki en son reform farklıydı. Bunun nedeni, bir darbe, devrim ya da iç savaş değildi, aksine, 6 Aralık 1998'de Hugo Chávez'in demokratik seçimi idi. Chavez, 1999'daki darbe girişiminden bu yana anayasa reformunu

düşünüyordu. 1998 kampanyasından bir tanesi Venezuela halkına Ulusal Kurucu Meclis düzenlemek isteyip istemediklerini soracak bir referandum düzenleyecekti. Chavez, önde gelen anayasa reformundaki amacının, ulusal siyasi süreci değiştirerek ve geçmişin politik yozlaşmasını ortadan kaldırarak, bağımsız bir şekilde üçüncü partilere siyasi söylemi açığa çıkarmak olduğunu söyledi. (Paneni, 2012:13)

Bu, o sırada Venezuela'nın siyasi ortamı ışığında özellikle övülen bir hedektir. Allan R. Brewer-Carias gibi Venezuela siyasi tarihçiler, 20. yüzyılın ikinci yarısında Venezuela demokrasisini gerçek temsil ve katılımdan yoksun olarak nitelendirmekteydiler. Siyasi partiler siyasi süreci ağır biçimde egemenlik altına aldı. Şu anda Venezuela parti temsilcilerini seçmek için parti sistemine dayanan ve 1961 anayasasına göre orantılı temsil yöntemi olan “d'Hondt” sistemini kullandı. Bu sistem tüm ulusal, eyalet ve belediye seçimlerine uygulanmıştır. Parti temsilcilerinin temsil ettikleri toplulukların vatandaşlarına kıyasla, partilerine daha fazla hesap verme yetkisine sahip olduğu bir durum yarattığı için eleştirildi. Bu siyasi yolsuzluğa yol açtı. Bu nedenle, Chavez'in 1998 yılında daha katılımcı bir sistem oluşturmak için yaptığı anayasa reformu önemli bir değişiklik gibi görünmektedir. Ayrıca, Venezuela'nın 1970'lerin sonlarında ve 1990'ların ortasında yaşanan ekonomik durgunluk da, demokratik değişim çağrısını uyandırdı. Ancak, böyle bir reformun nasıl kurulacağı konusu kaldı.(Paneni, 2012:13)

Chavez, 2 Şubat 1999'da Başkanlık Konseyi'nin referandumunda Venezuela halkına kurucu bir meclisin toplanıp toplanmadığını sorduğunu belirtti. Referandum 25 Nisan 1999'da yapıldı. Seçmenlerin % 38.7'si katılmış ve

referandum % 81.9 oy oranı ile kabul edilmiştir. Bu görevle, kurucu meclisin toplanması çalışmaları başlatıldı.

Referandum sonrasında, Anayasa inşası Kurucu Meclis'in seçimi ile devam etti. 25 Temmuz 1999'da, Kurucu Meclise 131 milletvekili seçmek üzere bir seçim yapıldı. İlk olarak, eyaletler ve federal ilçelerle ilgili 24 bölgesel seçim bölgesinden yüz milletvekili seçildi. Eyalet veya federal bölge başına düşen sandalye sayısı nüfusa dayanıyordu. İkinci olarak, 24 milletvekili ulusal bir seçim bölgesinde seçildi ve her seçmen, 24 ulusal temsilci için on milletvekili seçebildi. Üçüncüsü, yerli halkı temsil etmek üzere üç üye seçildi. Başkan Chavez'in partisi Polo Patriotico, koltukların ezici çoğunluğunu % 94 veya % 95 kazandı. Bazıları, bunun Chavez'in parti adaları için verdiği yoğun kampanya çalışmalarının sonucunda olduğunu ve bunun da, her seçim bölgesindeki aday listesini önermek üzere Venezuela'daki her ülkede görüldüğünü savunuyorlar. Chavez, 24 milletvekili için 20 kişiye destek verdi. ve doğu eyaletler için 10 aday ve batı eyaletleri için 10 aday listesi için lobi yapıldı. Sonuçta, 24 milletvekilinin sadece 4'ü, Başkan Chávez'e karşı bağımsız adaylardı.

1999 yılının Ağustos ayında, yeni seçilen Kurucu Meclis, adli konularda müdahale etmeyi amaçlayan Yargı Acilleri Komisyonu oluşturdu. Dahası, Kurucu Meclis'in diğer acil eylemleri Senato, Ulusal Kongre Temsilciler Meclisi, Devletlerin Yasama Meclisleri ve belediye seçimlerini askıya alması idi. Bu eylemler halkın öfkesine neden olmuştu. Yüksek Mahkeme, Ekim 1999'da Kurucu Meclisi " anayasal üstünlüğünü " olarak kabul etti. Daha sonra, Kurucu Meclis, hakimlerini askıya almak ve Mahkemeyi değiştirmek için "anayasal üstünlüğünü" ilkesini kullandı.(Paneni, 2012:14)

1999 Eylül ayında, Kurucu Meclis anayasa taslağının hazırlanmasına başladı. Kurucu Meclise çeşitli taslak önerileri sunuldu. Başkan, bağımsız siyasi liderlerden oluşan bir Anayasa Konseyi yardımıyla hazırlanan bir belgeyi sundu. Buna ek olarak, küçük sol görüşlü bir parti ve Primero Justicia adlı bir sivil toplum örgütü taslaklar sundu.

Kurucu Meclis, eylül sonuna kadar anayasada ele alınması gereken standart konuları belirlemek için 20 komisyon atadı. 20 komisyon taslaklarını, çeşitli komisyonların taslaklarını birleştirmekle görevli olan Anayasa Komisyonuna gönderdi. Kurucu Meclis'in Yönetim Kurulu, Anayasa Komisyonuna yaklaşık 800 makale yerleştirmek için sadece iki hafta verdi. Bu kısa zaman dilimi, kamusal tartışmalar ve sivil toplum katılımı için az yer kaplıyordu. Kurucu Meclis, Anayasayı Aralık 1999'da referanduma sunmak için Anayasanın tutarlı ve bütünleşmiş bir taslağını hazırlamaya çalıştı.

15 Aralık 1999'da, seçmenler yeni Anayasa için oy kullandı ve % 71.8'i seçmen tarafından onaylandı. Seçim Kurulu, seçimleri denetlemekteydi. Bu nedenle yeni anayasa, 1961 Anayasası'nın yerine geçerek Venezuela'nın 26. Anayasası ve Venezuela tarihinde popüler referandumla onaylanacak ilk anayasa haline geldi. 1999 Venezuela Anayasası, dünyadaki en uzun, en karmaşık ve en kapsamlı anayasalardan biri haline getiren, 350 maddeden oluşmaktaydı.

1999 Anayasası önceki anayasada çeşitli değişiklikler yaptı. Ülkenin adını resmen Venezuela Cumhuriyeti'nden Venezuela Bolivar Cumhuriyeti olarak değiştirdi.(Paneni, 2012:15)

Bir sıra değişiklikler oldu.Bu değişiklikler Venezuela halkının haklarıyla ilgiliydi. 1999 Anayasası halk egemenliği fikrini, toplumsal sorumlulukları, adaletsizliğe karşı isyan etme hakkını ve cumhuriyetin yabancı egemenliğinden ebedi bağımsızlığını dahil etti. Dahası, üçüncül düzeye kadar ücretsiz eğitim, ücretsiz sağlık hizmeti, temiz bir çevreye erişim ve kendi kültürlerini, dinlerini ve dillerini desteklemek için azınlıkların (yerli halk dahil) hakları gibi bazı insan haklarını koruma altına almıştır.

Buna ek olarak, Anayasa cumhurbaşkanlığını yeniden düzenleyerek Venezuela'nın cumhurbaşkanlığını çoğu Latin Amerika ülkesinden daha güçlü hale getirdi. 1999 Anayasasında cumhurbaşkanlığı dönemi beş yıldan altı yıla yükselmiş ve her cumhurbaşkanı en fazla iki dönem hakkına sahiptir.

2.3.Anayasal Organlar

15 Aralık 1999'da referandumla kabul edilen anayasa Venezuela'nın geçerli anayasasıdır. Anayasaya göre, Venezuela hukuk temelinde demokratik, federal, sosyal bir devlettir. Başkanlık sistemiyle yönetilen Venezuela'da güçler ayrılığı ilkesi uygulanmaktadır. Venezuela'da 5 güç bulunmaktadır; Yürütme, Yasama, Yargı, Seçim Gücü ve Vatandaş Gücü.

2.3.1.Yürütme

Cumhurbaşkanı

Bolivarcı Venezuela Cumhuriyetinin İcra Gücü Cumhurbaşkanı, Başkan Yardımcısı ve Bakanlar aynı zamanda Anayasa ile belirlenen diğer

görevliler tarafından gerçekleştirilmektedir.(
<https://venezuelanalysis.com/constitution/title/5> , 2018) Cumhurbaşkanı, yürütmenin başkanıdır. Hükümet faaliyetleri Cumhurbaşkanının denetimi altında yönetiliyor. Cumhurbaşkanlığına seçilebilmek için, Venezuelalı olmak, başka herhangi bir ülkenin vatandaşı olmamak, otuz yaşını tamamlamış, bu Anayasada öngörülen şartları uygulamak gerekir. Cumhurbaşkanının görev süresi altı yıldır.Yeni görev süresi için sadece bir kez seçilebilir. Cumhurbaşkanı olarak seçilen aday, göreve başlayacağı ilk anayasal dönemin 10 Ocak günü Milli Meclis önünde yemin eder ve Cumhurbaşkanlığı görevini üstlenir. Eğer Cumhurbaşkanı herhangi bir nedenle Milli Meclis önünde görevini üstlenemez ise, o zaman bunu Yüksek Adalet Divanı önünde yapar. Cumhurbaşkanı, ülke vatandaşlarının haklarını ve özgürlüklerini güvence altına almakla beraber bütünlüğü, bağımsızlığı ve egemenliği savunmakla yükümlü olan yürütmenin başkanıdır. Seçilen Cumhurbaşkanının göreve başlamadan önce veya görev süresinin ilk dört yılında kalıcı olarak görev dışı kaldığı zaman, otuz gün içerisinde evrensel, doğrudan ve gizli oylamayla yeni bir seçim gerçekleşir. Yeni Cumhurbaşkanı seçilip göreve gelinceye kadar ki sürede, Cumhurbaşkanlığı görevini Milli Meclis Başkanı yürütür. Bu durum gerçekleştiği zaman yeni Cumhurbaşkanı mevcut anayasal dönemi tamamlamak zorundadır. Cumhurbaşkanının görevde olduğu dönemin son iki yıl içinde kalıcı olarak görev dışı kaldığı zaman, Başkan Yardımcısı bu dönem tamamlanana kadar Cumhurbaşkanlığı görevini üstlenir.

Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri aşağıdakilerdir:

1. Kanunlara ve Anayasaya uymak ve onları uygulamak.

2. Hükümetin faaliyetlerini yönetmek.
3. Başkomutan rütbesiyle Milli Silahlı Kuvvetleri yönetmek.
4. Başkan Yardımcısı ve Bakanları atamak ve görevden almak.
5. Milli Meclisi olağanüstü toplantıya çağırarak.
6. Yetki yasalarının önceden onayı ile kanun hükmünde kararname bildirmek.
7. Milli Kamu Hazinesini yönetmek.
8. Af çıkarma yetkisi.
9. Meclis veya Başkanlık Divanının yetkilendirilmesiyle Bütçeye ek ödenekler çıkarmak.

Başkan Yardımcısı

Yürütmenin Başkanını temsil eden ve Cumhurbaşkanı ile yakın işbirliği içinde olan makamdır.

Başkan Yardımcısının yetkileri:

1. Hükümetin faaliyetlerinde ve yönetiminde Cumhurbaşkanıyla işbirliği yapmak.
2. Cumhurbaşkanına, bakanları atama ve görevden alma konusunda önerilerde bulunmak.
3. Bakanlar Kuruluna başkanlık etmek.
4. Yürütmenin ve Milli Meclisin ilişkilerini koordine etmek.
5. Cumhurbaşkanı'nın talimatıyla, Milli Kamu idaresini koordine etmek.
6. Cumhurbaşkanı'na geçici olarak vekâlet etmek.

Milli Meclis üyelerinin en az üçte iki oyu ile verilen kınama cezasıyla, Başkan Yardımcısı görevinden azledilebilir. Cumhurbaşkanının Meclisi dağıtma kararı ile Başkan Yardımcısı görevinden azledilir. Meclisin dağıtılmasından sonra yeni yasama gücü tesis etmek amacıyla altmış gün içerisinde seçim çağrısı yapılır. Başkanlık döneminin son yılında Meclis dağıtılamaz. .(

<http://www.venezuelaemb.or.kr/english/ConstitutionoftheBolivarianingles.pdf> , 2018)

Bakanlar ve Bakanlar Kurulu

Bakanlar, Cumhurbaşkanı ve Başkan Yardımcısı ile Bakanlar Kurulunu oluşturuyorlar.Bakanlar Cumhurbaşkanına doğrudan bağlıdırlar.Bakanlar Kurulunun başkanı Cumhurbaşkanıdır.Başkan Yardımcısı, Cumhurbaşkanı Kurula katılmadığı zaman Cumhurbaşkanı tarafından Kurula başkanlık etmesi için yetkilendiriliyor.Cumhurbaşkanının alınan kararların geçerlilik kazanması için onaylaması gerekir.Bakan olabilmek için yirmi beş yaşını tamamlamış olmak ve Venezuelalı olmak gerekir.Bakanlar, her ilk yılın ilk altmış günü içerisinde, bir önceki yılın faaliyetlerini Milli Meclisin önünde rapor olarak sunarlar.Bakanların oy hakları yoktur ancak Meclisteki tartışmalara katılabilirler. Milli Meclis ve Komisyonlarda söz hakları vardır.Bakanın görevden azledilmesi Meclis üyelerinin en az üçte iki oyu ile verilen kınama cezasıyla gerçekleşir.(

https://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_the_Bolivarian_Republic_of_Venezuela/Title_5#69 ,2018)

Cumhuriyet Başsavcılığı

Devletin çıkarlarını yasal yolla öneren, koruyan ve savunan aynı zamanda temsil eden yetkili makam, Cumhuriyet Başsavcılığıdır. Milli çıkarları doğrudan ilgilendiren anlaşmalarda başvuru yetkili organdır. Cumhuriyet Başsavcılığı ile birlikte yasa ile belirlenen başka personellerin de katılımıyla, Cumhuriyet Başsavcısının yetkisi ve sorumluluğu altındadır.

Cumhuriyet Başsavcısı, Milli Meclisin onayı ile Cumhurbaşkanı tarafından göreve atanır. Başsavcının söz hakkı vardır ve Bakanlar Kuruluna katılabilir.

Devlet Konseyi

Kamu İdaresinin ve Hükümetin en yüksek başvuru yetkili makamıdır. Milli çıkarları ilgilendiren önemli siyasi konularda Cumhurbaşkanıya tavsiyelerde bulunmakla görevlidir. Başkan Yardımcısının başkanlığı altında Devlet Konseyi yönetilmektedir. Devlet Konseyi Cumhurbaşkanının atadığı, Meclisi temsil eden bir temsilci, Eyaletleri temsil eden bir Vali ve Yüksek Adalet Divanının bir temsilcisi tarafından oluşturulur.

2.3.2. Yasama

Milli Meclis doğrudan ve gizli oyla seçilen Milletvekillerinden oluşur. Milletvekilleri, ülke nüfusunun %1.1 kısmı olan seçmenler tarafından seçilmektedir. Her eyalette üç milletvekili seçilir. Venezuelada yaşayanlar hem seçim yasasına uygun olarak, hem de geleneklere uygun olarak üç milletvekili seçer. (Georgetown Üniversitesi, <http://pdba.georgetown.edu/Constitutions/Venezuela/ven1999.html>, 2018)

Seçilen her milletvekilinin kendisinin bir alt yedeği olur.

Milli Meclisin yetkileri:

1. Anayasada belirlenmiş olarak, Anayasanın düzenlenmesi ve değiştirilmesi için teklif sunmak.
2. Milli Güç ve Milli Yetki konularına ilişkin yasa yapmak.
3. Hükümet ve Milli Kamu İdaresini kendi denetimi altında yönetmek.
4. Meclisin kendi yetki sınırları içerisindeki konularla ilgili olarak yurttaşların katılımını düzenlemek ve sağlamak, teşvik etmek.
5. Af yayınlama yetkisi.
6. Belirli konulara ilişkin kanun tasarılarını müzakere etmek ve onaylamak. Bu konular: vergi sistemi, kamu idareleri ve milli bütçe.
7. Yürütme tarafından sunulacak, ulusal, ekonomik ve sosyal kalkınma planını onaylamak.
8. Askeri operasyonları yurtiçi veya yurtdışında yetkilendirmek.
9. Diplomatik Misyon Şefleri ve Başsavcının atanmasını onaylamak.
10. İç tüzük oluşturmak ve bu iç tüzükteki yaptırımları uygulamak.
11. İç güvenlik hizmetini düzenlemek.
12. İdari yapılanma ve işleyişi için kararnameler uygulamak.

Milletvekili seçilmek için gereken koşullar:

1. On beş yıldan fazla bir süredir Venezuelada yaşamak, Venezuela vatandaşı olmak veya Venezuela'da doğmuş olmak.
2. Yirmi beş yaşını tamamlamış ve yirmi beşten büyük olmak.

3. Seçim tarihinden önce en az dört yıl yaşadığı bölgede yerleşmiş olmak.

Milletvekilleri, kamu sektörü tüzel kişiler ile sözleşme içine giren şirket sahibi veya işletme müdürü olamazlar. (Georgetown Üniversitesi, <http://pdba.georgetown.edu/Constitutions/Venezuela/ven1999.html> , 2018)

Aynı zamanda bu şirketlerle ilgili hiçbir ticari çıkar elde edemezler. Ekonomik çıkar tartışmalarından çıkan koşullar üzerine yapılacak olan oylamada, tartışmalara dâhil olan Meclis üyeleri çekimser kalmalıdır.

Milletvekilleri iki dönem için seçilebilirler ve görev süresi beş yıldır.

Milli Meclisin Yapısı

Milli Meclis, olağan ve özel Daimi Komiteleri atar. Sayıların 15'ten fazla olmaması gereken Daimi Komiteler, ulusal faaliyet alanlarıyla ilgilidir. Milli Meclis ayrıca, yürürlükteki Tüzüklere uygun olarak araştırma ve çalışma amacıyla geçici araştırma ve çalışma komiteleri oluşturma yetkisine sahiptir. Milli Meclis, Daimi Komiteleri Meclis üyelerinin üçte ikisinin olumlu oy kullanmasıyla oluşturma veya kaldırma hakkına sahiptir.

Milli Meclis üyeleri arasından bir yıllık süre için bir Başkan ve iki Başkan Yardımcısı ile Meclis'e üye olmayan bir Sekreteri ve Müsteşarı seçer. Yönetmelik geçici ve kalıcı boş işleri doldurma yöntemlerini belirlerler.

Meclis tatilde olduğu sürede, Meclis Başkanı, Başkan Yardımcısı ve Daimi Komitelerin Başkanları'ndan oluşan bir Başkanlık Komitesi işleri sürdürür.

Başkanlık Komitesinin Yetkileri:

1. Herhangi bir konunun önemi talep edildiğinde, Milli Meclisi olağanüstü toplantıya çağırarak.

2. Cumhurbaşkanını Venezuela topraklarını terk etmesi için yetkilendirmek.
3. Ulusal Yürütmeye ilave ödenekler alma yetkisi vermek.
4. Meclis üyelerinden oluşan geçici komiteleri belirlemek.
5. Meclise atfedilen soruşturma işlevlerini yerine getirmek.
6. Üyelerinin üçte ikisinin oylarıyla, kanıtlanmış bir acil durum söz konusu olduğunda kamu idaresinin oluşturulması, değiştirilmesi veya askıya alınması için Ulusal Yürütme yetkisinin verilmesi.

Milletvekilleri

Milli Meclisin milletvekilleri, halkın menfaatleri doğrultusunda tam zamanlı olarak çalışmak ve bu düşüncelerden ve önerileri dikkate alarak ve meclis yönetimi hakkında bilgilendirilmekle yükümlüleri ile sürekli irtibat halinde olmakla yükümlüdürler. Milletvekilleri bu Anayasa ve yürürlükteki yasayla öngörülmüş olan referandum ile görevden alına bilirler.

Referandumla görevden alınan milletvekilleri, bir sonraki dönem için seçimlere katılamaz.

Milletvekilleri resmi görevlerini yerine getirirken ifade edilen oy ve görüşlerden sorumlu değildir. Onlar yalnızca Anayasa ve Yönetmelikler uyarınca seçmenlere ve yasama organına karşı sorumludurlar.

Milletvekilleri görev süreleri dolduklarında ya da istifa ettikleri tarihten görev sürelerine kadar görevlerini yerine getirirken dokunulmazlığa sahiptirler. Sadece Yüksek Adalet Divanı, herhangi bir suç hakkında yetkiye sahiptir. Yasal bir yasa koyucu tarafından işlenen bayağı bir suç söz konusu olduğunda, yetkili makam, bu yasama görevlisini ev hapsine geçirir

ve derhal Yüksek Adalet Divanına bu tür olayları bildirir.(Consejo Nacional Electoral, http://www.cne.gov.ve/web/normativa_electoral/constitucion/titulo5.php#ca p1sec2 , 2018)

Milli Meclis üyelerinin dokunulmazlığını ihlal eden kamu görevlileri cezai sorumluluk olarak kanunlara göre cezalandırılırlar.

Milletvekilleri, halkın ve devletin temsilcileri olup, görev ve talimatlara tabi değildir, yalnızca kendi vicdanlarına tabidir. Milli Meclis'deki oyları kişiseldir.

Yasaların Oluşturulması

Yasa, Yasama Organında Meclis tarafından çıkarılan bir eylemdir. Belirli bir alanı düzenleyen sistematik bir dizi normlar birleşerek kanunları oluşturur.

Organik Yasalar, bu Anayasa ile kamu yetkilerini düzenlemek veya anayasal haklar geliştirilmek üzere çıkarılan yasalar ve diğer yasalar için normatif bir çerçeve görevi görenlerdir.

Anayasanın kendisi olarak tanımlananlar hariç, organik bir yasanın yürürlüğe girmesi için çıkarılan herhangi bir yasa tasarısı, ilk önce, üyelerin üçte ikisinin oylarıyla, Meclis tarafından tartışmaya başlamadan önce kabul edilmelidir. Bu niteliksel oylama, aynı zamanda, organik yasaların değiştirilmesi süreci için de geçerlidir.

Milli Meclis tarafından organik eylemler olarak tanımlanan kanunlar, ilan edilmeden önce, Yüksek Adalet Divanının Anayasal Bölümüne organik statüsünün anayasallık kazanması için gönderilir. Anayasal Bölüm, yazının

alınmasından itibaren on gün içinde bir karara varar. Anayasa Bölümü kanunun organik olmadığına karar verirse, bu yasa organik durumu kaybeder.

Yasalar, Milli Meclis üyelerinin üçte beş oranında oylarıyla, bir yasanın rütbe ve kuvvetiyle cumhurbaşkanına devredilen konulardaki yönergeleri, amaçları ve çerçeveyi oluşturmak üzere yürürlüğe giren kanunlardır. Kanunun yürürlüğe girmesi, onun icrasına ilişkin süreyi belirlemektir.(<https://venezuela.justia.com/federales/constitucion-de-la-republica-bolivariana-de-venezuela/titulo-v/capitulo-i/#articulo-203> , 2018)

Yasa geliştirme bu organlara aittir:

1. Ulusal İcra Gücü.
2. Başkanlık Komitesi ve Daimi Komiteler.
3. Milli Meclis üyelerinden en az üç kişi.
4. Yargılama usulleri ve organizasyonu ile ilgili yasalar söz konusu olduğunda, Yüksek Adalet Divanı.
5. Yurttaş Gücü ve bunları içeren organlarla ilgili kanunlarda.
6. Seçim konularıyla ilgili kanunlarda Seçim Gücü.
7. Seçmenler, en azından kalıcı olarak kayıtlı olan seçmenlerin % 0.1'ine eşit sayıdadır.
8. Eyalet Yasama Konseyi.

Bir önceki maddenin hükümlerine uygun olarak vatandaşlar tarafından sunulan faturaların tartışılması, faturanın yürürlüğe girdiği tarihten sonraki düzenli yasama oturumundan daha geç olmamak üzere başlatılacaktır.

Tartışma bu süre içinde başlamazsa, kanun taslağına göre referandum için tasarı onay için sunulmalıdır.

Onlara ilişkin konularda mevzuat göz önüne alındığında, Eyaletler Eyalet Yasama Konseyi vasıtasıyla Milli Meclis'ten istifade edilmelidir. Konsey tarafından bu gibi konularda vatandaşların ve diğer kurumların istişarelerine ilişkin mekanizmalar yasayla oluşturulur.

Kanunla yürürlüğe girmek için, her tasarı, bu Anayasada ve ilgili düzenlemelerde saptanan kuralları izleyerek, iki günde, farklı günlerde tartışılır. Tasarı onaylandıktan sonra, Milli Meclis Başkanı yasa çıkararak yürürlüğe girer.

İlk tartışma süresince mevzuatın uygunluğunu belirlemek amacıyla mevzuat niyeti ifadesi dikkate alınarak ve yasanın amacı, kapsamı ve uygulanabilirliği değerlendirilecek ve makaleler tartışılmaktadır. İlk tartışmada onay verildiğinde, yasa tasarının kanunla doğrudan ilgilenen Komiteye gönderilir. Tasarı, bazı Daimi Komitelerle ilgiliyse, bir çalışma yapmak ve bir rapor hazırlamak için karma bir komite atanır.

Faturaları inceleyen komiteler, faturayı ard arda 30 gün içinde rapor etmelidir.

Tasarı komiteden rapor edildikten sonra, madde ile makale tarafından yürütülen tasarı hakkındaki ikinci tartışma başlayacaktır. Tasarı değişiklik olmadan onaylanırsa, yasa olarak bildirilir. Bununla birlikte, düzenleniyorsa, ilgili Komiteye, en geç 15 gün içinde en fazla 15 gün dahil edilmesi için ilgili Komiteye iade edilecektir; Tasarıdaki yeni sürümü bir kez Milli Meclisi genel kurulunda okuduysa, tutarsızlık olduğu herhangi bir

makalede ve oylarla ilgili diğerk makalelerde oy çoğunluğu ile karar verilir. Tutarsızlık çözüldükten sonra Başkan, yürürlüğe giren yasa taslağına yasa koyacağını beyan eder.

Yasama oturumunun bitiminde hâlâ bekleyen faturalar üzerine yapılan tartışmalar bir sonraki düzenli oturum sırasında veya özel bir oturum sırasında devam ettirilebilir.

Tasarıların tartışılması ve onaylanması sürecinde, Milli Meclis veya Daimi Komiteler, Eyaletlerin diğerk organlarına, vatandaşlara ve örgütlü topluluğa danışarak bunlarla ilgili görüşlerini alacaktır. Aşağıdakiler, önerilen kanunlar üzerine tartışmalar süresince konuşma hakkına sahip olacaktır: Yürütme Gücünün temsilcisi olarak Kabine Bakanları; Yargısal Gücü temsil etmek üzere Yüksek Adalet Divanı Yargıçları; Cumhuriyet Etiğı Konseyi tarafından tayin edilebilecek olan Yurттаş Gücünün temsilcisi; Seçim Otoritesi üyeleri; Eyalet Yasama Meclisi tarafından belirlenen bir temsilci vasıtasıyla; ve örgütlü toplumun temsilcileri, Milli Meclisi Tüzükleri tarafından tesis edilebilecek şartlarla.(https://www.oas.org/juridico/mla/sp/ven/sp_ven-int-const.html ,2018)

Kanunların metninde, "Venezuela Bolivar Cumhuriyeti Milli Meclisi Kanun Hükmünde Kararname" ifadesi yer alacaktır.

Yasa yürürlüğe girdikten sonra, tartışmalar sırasında onaylandığı şekliyle nihai dil ile birlikte iki defa yayınlanacaktır. İki nüsha da, nihai onay tarihi ile Başkan, İki Başkan Yardımcısı ve Milli Meclis Sekreteri tarafından imzalanır. Kanunun bir nüshası, yasanın çıkarılması amacıyla, Milli Meclis Başkanı tarafından Cumhurbaşkanına gönderilir.

Cumhurbaşkanının yasayı aldığı tarihi izleyen on günlük süre içinde yasa yürürlüğe girecektir. Bu süre içinde, Başkan, Bakanlar Kurulu tarafından gerekçeli beyanatıyla karara bağlayarak, Milli Meclisten, yasanın herhangi bir hükmünü değiştirmesini veya kısmen veya tamamen onun onayını iptal etmesini isteyebilir.

Milli Meclis, cumhurbaşkanı tarafından ortaya atılan konularda hazır bulunan milletvekillerinin çoğunluk oyuyla karar verir ve daha sonra, yasanın ilan edilmesi için kendisine geri gönderir.

Cumhurbaşkanı, yeni itirazlar yapılmaksızın, alındığı tarihten itibaren beş gün içinde yasayı yürürlüğe koymalıdır.

Cumhurbaşkanı, yasanın veya herhangi bir maddesinin anayasaya aykırı olduğuna karar verdiği zaman, on gün içinde Başkan'ın yasayı ilan etmesini sağlayan Yüksek Adalet Divanı Anayasa Bölümünden bir karar talep etmesi gerekecektir. Yüksek Adalet Divanı, Cumhurbaşkanı tarafından iletilen belgenin alındığı tarihten itibaren 15 gün içinde bir karara varacaktır. Mahkeme, sözü edilen hükümlerin anayasaya aykırı olduğuna veya belirtilen süre içinde bir karara varamamış olursa, Cumhurbaşkanı, Mahkeme'nin kararından veya bu sürenin sona ermesinden itibaren beş gün içinde yasayı yürürlüğe koymalıdır.

Kanun Resmi Gazetede yayımlanarak "uygulansın" emri ile ilan edilecektir.

Cumhurbaşkanı, yukarda belirtilen şartlarla ilgili yasayı yürürlüğe koymadığı zaman, Cumhurbaşkanı ve Milli Meclis Başkan Yardımcıları, Cumhurbaşkanının yerine getirebileceği sorumluluğa halel getirmeksizin, yasayı ihlal etmek üzere başvururlar.

Kanunlar, diğer yasalar tarafından yürürlükten kaldırılır ve bu Anayasada belirtilen istisnalara tabi olarak referandumla kaldırılır. Kanunlar tamamen veya kısmen değiştirilebilir. Kısmen değiştirilen bir yasa, yürürlüğe giren değişiklikleri içeren tek bir metin halinde yayımlanır.

2.3.3.Yargı

Yargı Gücü, Kanunla belirlenen yöntemlerle konuları araştırmak ve yaptırımları uygulamak ile yükümlüdür.

Yargı Sistemini temel olarak Yüksek Adalet Divanı, Ombudsmanlık ve Başsavcılık oluşturmaktadır.Yargı Gücü bağımsızdır.Yargı Gücünün, hizmetleri karşılığında ödeme talep etme yetkisi yoktur.Kanunda belirlenmiş şekilde açık sınav yolu ile yargı mevkiine atanma ve hakimlerin terfileri, katılanlar arasından yargı üyelerinin oluşturduğu jüri tarafından seçilirler.Yüksek Adalet Divanı, yargıçların yeminleri ve atanmasından sorumludur.Yargıçlar birbirileri arasında hiçbir şekilde örgütlenemez.Savcılar, Hakimler ve Ombudsmanlar görevde oldukları süre içerisinde herhangi bir ticari, parti ve sendika faaliyetlerde bulunamazlar.Yargıçların seçimi zamanı doğrudan,evrensel ve gizli oyla seçilirler.(<http://www.acnur.org/fileadmin/scripts/doc.php?file=fileadmin/Documentos/BDL/2001/0246> , 2018)

Tartışmalı İdare hukuku işlemleri Yüksek Adalet Divanının yetkisi altındadır.Bu idari hukuk alanında çalışan yetkili yargı güçleri, yönetimde ortaya çıkan tazminatların ödeme kararlarını iptal etme yetkisine sahiptirler.

Askeri Yargı hakimleri sınav yolu ile seçilmektedir.Yargı Gücünün içinde yer alan en mühim hissesidir.Çalışma şekilleri ve yetki, Askeri Adalet Yasasında açıkça belirlenen şekilde yönetilmektedir.Askeri çerçevede olan suçlar Askeri mahkemelerin sorumluluğu altındadır.İnsan haklarına aykırı olan suçlar Olağan mahkemelerin yetisi altındadır.

Yüksek Adalet Divanı

Yüksek Adalet Divanı, Siyasi ve İdari, Sivil İtiraz,Kurul Anayasa Bakanlığı, Sosyal ve Ceza Temyiz bölümlerinden ibarettir.

Yüksek Adalet Divanı Yargıci seçilmek için gereken koşullar:

- 1.Saygın ve dürüst bir vatandaş olarak ün kazanmak.
- 2.Venezuela doğumlu bu ülke vatandaşı olmak.
- 3.Yetenekli ve tanınmış bir hukuk profesörü veya 15 yıl deneyimli bir avukat olmak.

Yüksek Adalet Divanı yargıçlarının görev süresi on iki senedir.Adaylık başvurusunu Adli Aday Komitesi aracılığıyla gerçekleştirebilirler.Seçimin kesin kararı için üç ön eleme yapılır.İlk elemelerde toplumun fikri Komite tarafından alınır ve Meclise sunmak için ikinci ön elemeyi yapacak olan Vatandaş Gücüne sunmak için bir ön eleme daha yapar.Bundan sonra Meclis net karar almak amacıyla üçüncü ön elemeyi gerçekleştirir.

Yüksek Adalet Divanının yetkileri:

- 1.Anaysaya uygun olarak yargıyı yürütmek.
- 2.Yürütme organının suçlandığını ilan etmek.

3.Divan üyelerinin, Vali, Ombudsman ve Başkan Yardımcısının suçlandığını ilan etmek ve Başsavcılığa bildirmek(suçlamalar doğru olduğu takdirde).

Yargı Gücünün Yönetimi

Bu Sistemin yürütülmesi, Yüksek Adalet Divanının sorumluluğu altındadır.Aynı zamanda Ombudsmanın yargı gücü üzerinde teftiş yetkisi vardır.

Disiplin mahkemelerinin sorumluluğunda olan Yargı Disiplin sistemi, hakim ve yargıçlarına göre Bolivarcı Etik yasasına bağlı olarak yürütülmektedir.

Ombudsmanlık kanun özerklik tanımaktadır.Bunun sonucunda ombudsman hakları güven altında olur.

Yüksek Adalet Divanında adayların seçiminde Aday Komitesi yardım niteliği taşıyan tavsiye organı olarak faaliyet gösterir.Aday Komitesi çalışanları çeşitli kuruluşlarda bulunan temsilcilerdir.(Georgetown Üniversitesi,

<http://pdba.georgetown.edu/Constitutions/Venezuela/ven1999.html> ,2018)

2.3.4.Seçim Gücü

Bolivarcı Venezuela Cumhuriyetinin Seçim Gücünün işleyiş ve yapısı, bunlara ilişkin yasalarla belirlenmektedir.

Yüksek Seçim Kurulunun sorumluluğu altında olan Ulusal Seçim Komitesi,Seçmen Kütüğü Komitesi ve Mali,Siyasi Komitelerinin yönetimi altındadır.Esas yönetici öge Yüksek Seçim Kuruludur.

Seçim Gücünün görev ve yetkileri:

1. Seçim yasasındaki belirli boşlukları ortadan kaldırmak ve yasayı düzenlemek.
2. Kısmen veya tamamen Seçimleri geçersiz hale getirmek.
3. Meclisin onayına sunulacak bütçeyi belirlemek.
- 4.Seçim ve Finansman Propagandasına ilişkin talimatlar yayımlamak.Bunlara uymayanlara karşı yaptırımda bulunmak.
5. Kamu Gücü içerisinde yapılacak referandumların yönetilmesi ve yönlendirilmesi.
6. Belirli amaçlı örgütlenmeleri(siyasi,sendika amaçlı) yasalara uygun olarak düzenlemek.
7. Kuruluşların talepleriyle seçim sürecinde düzenlemeler yapmak.
8. Seçmen kütüklerin onarılması ve düzenlenmesi.
9. Siyasi amaçlı örgütlenmelerin, mali yapılanmalarıyla ilgili denetlemeleri düzenlemek.

Bu görev ve yetkilerin yanı sıra, Seçim Gücünün en önemli özelliği, şeffaflık, tarafsızlık ve güvenilirliği, eşittiği güven altına alır.

Seçim Gücü Organlarının bağlı olduğu ilkeler:

- a)Vatandaş katılımı.

b)Bütçesel olarak özerklik.

c)Seçimin yerinden yönetimi.

d)Oy sayımı işleminde şeffaflık.

Seçim Aday Komitesi, Yüksek Seçim Kuruluna üye olmak için oluşturulmuştur.Bu Komite belirlenen yasalarla farklı sektör ve kurumların temsilcilerinden oluşur.

Milli Seçim Komitesi beş kişiden oluşmaktadır.Bu kişilerin siyasi amaçlı her hangi bir faaliyetle bağlantısı bulunmamalıdır.Beş kişiden biri üniversitelerin siyaset ve hukuk fakültesi aday, üçü sivil toplum örgütlerinin aday ve en sonuncusu Vatandaş Gücü adaydır.

Sivil toplumun aday gösterdiği üç üyenin kendi içerisinde altı aday bulunmaktadır.Vatandaş Gücü ve Üniversitelerinin belirleceği her bir üyenin ise iki yedeği bulunmaktadır.

Sivil toplumun seçtiği bir üye Seçmen Komitesi, Milli Seçim Komitesi ve Siyasi, Mali Komiteye başkanlık eder.Milli Seçim Komitesini üyeleri, Mecliste her yasama döneminin başında, sivil toplum örgütleri tarafından gösterilen üç adaydan ikisi dönemin yarısında olmak üzere yedi yıl için seçilirler.Meclisin üçte ikisinin oyuyla Yüksek Seçim Kurulu üyeleri atanır.Kanun ve yasalara uygun olarak Kurul üyeleri başkanlarını kendi aralarından seçerler.Adalet Divanının ön hükmüyle, Kurul üyeleri Milli Meclisince görevlerinden azledilebilirler.

Tartışmalı süreç Yüksek Adalet Divanı Seçim Kurulu tarafından ve yasalara uygun belirlenmiş diğer mahkemeler tarafından yürütülmektedir. Seçim

sürecini düzenleyen kanun, seçim günü ile altı ay sonrasına kadar kesinlikle değiştirilemez.

2.3.5.Vatandaş Gücü

Vatandaş Gücü Cumhuriyet Etik Kurulu tarafından yürütülmektedir. Cumhuriyet Etik Kurulu; Cumhuriyet Başsavcısı, Sayıştay Başkanı ve Ombudsman tarafından oluşmaktadır.(<https://venezuelanalysis.com/constitution/title/5> , 2018)

Aynı zamanda Ombudsmanlık, Başsavcılık, Sayıştay Başkanlığı, Vatandaş Gücünün organlarıdır. Bu kurumların her biri Cumhuriyet Etik Konseyine seçim sonucunda bir yıllık süre halinde başkanlık yapar.

Vatandaş Gücü bağımsızdır ve organları işletme, mali ve idari özerklikten yararlanır.

Vatandaş Gücünü icra eden organlar, kamu ve idari ahlaka aykırı olan konularla ilgili tedbir görmek, araştırmak ve karar vermek; kamu mirasının kullanımı ve işleyişini denetlemek; yasallık ilkesinin devletin idari faaliyetlerinde uygulamak ve demokrasi, özgürlük, eğitim ve dayanışma konularında teşvik görevini icra eder.

Ulusal Kamu İdaresi görevlileri görevlerini yerine getirirken Cumhuriyet Etik Kurulu temsilcileri ihlaller yaşanan konusunda onları uyarırlar. Bu uyarılar dikkate alınmadığı takdirde, Cumhuriyet Etik Kurulu, kanunla belirlenen cezaları uygulama yetkisine sahiptir. Hor görülmesi halinde, Cumhuriyet Etik Kurulu Başkanı, ilgili kamu görevlisinin veya çalışanın bağlı olduğu organa bir rapor sunar.

Cumhuriyet Etik Kurulu Başkanı ve Vatandaş Gücünü içeren diğer organların başkanları, Milli Meclis genel kurul toplantısında bir yıllık rapor sunarlar. Milli Meclis tarafından istenildiği herhangi bir zamanda aynı şekilde rapor sunulabilir.

Bütün olağanüstü ve olağan raporlar yayımlanır.

Ulusal Kamu İdaresi'nin tüm görevlileri, yasaların belirleyeceği cezalara tabi olmakla birlikte, Cumhuriyet Etik Kurulu temsilcileri araştırmalarına ilişkin olarak işbirliği yapmakla yükümlüdürler. Kurul, yasalara göre görevlerini yerine getirebilmek için gerekli görebilecekleri beyan ve gizli veya gizli olarak sınıflandırılmış olabilecek belgeleri içeren belgeleri talep etme yetkisine sahiptir. Her halükarda, Vatandaş Gücü, gizli belgelerde yer alan bilgileri yalnızca yasalar tarafından oluşturulabilecek prosedürler aracılığıyla sağlayabilir.

Cumhuriyet Etik Kurulu, toplumun çeşitli kesimlerinden gelen bir grup temsilcinin katılımıyla, vatandaş gücünün her bir organından üç adayın Milli Meclis tarafından dikkate alınması ve üyelerin üçte iki oyu ile, her durumda göz önünde bulundurularak 30 gün içinde vatandaş gücü organının üyelerini seçecek olan bir Vatandaş Gücü Adaylığı değerlendirme Komitesi kurar. Bu süre sonunda Milli Meclis bir anlaşmaya varamamışsa, seçim üç aday listesini referanduma sunar.

Vatandaş Gücü Aday Değerlendirme Komitesi kurulmadığında, Milli Meclis, ilgili Vatandaş Gücü organının üyesini tayin etmek üzere, kanunun belirleyeceği zaman sınırı dahilinde ilerler.(
https://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_the_Bolivarian_Republic_of_Venezuela/Title_5#96 , 2018)

Vatandaş Gücü üyeleri, Yüksek Adalet Divanının kararının ardından, Kanun tarafından belirlenen yasaya uygun olarak, Milli Meclis tarafından görevden alınır.

Ombudsmanlık

Ombudsmanlık, vatandaşların meşru, kolektif ve bireysel çıkarlarını savunmanın yanı sıra, insan haklarına ilişkin uluslararası antlaşmalar çerçevesinde oluşturulan hak ve teminatların savunulması ve gözetimi ile sorumludur.

Ombudsmanlık, yedi yıllık bir dönem için görev yapmak üzere atanan olan Ombudsmanın sorumluluğu altındadır.

Ombudsman, 30 yaşında olmalı, insan hakları alanında kendini kanıtlamış ve bir yetkinliğe sahip olan bir Venezuela vatandaşı olmalı ve yasalar tarafından belirlenen dürüstlük ve ahlakî gerekliliklere uymalıdır. Ombudsmanın geçici veya sürekli olarak hizmet dışı kalması durumunda, boş yer geçerli yasa hükümlerine uygun olarak doldurulur.

Ombudsmanın yetkileri:

1. Bu Anayasada ve uluslararası sözleşmelerde sağlanan insan haklarının, Devlet tarafından onaylanan insan hakları sözleşmelerine etkin bir şekilde saygı gösterildiğini ve garanti edildiğini görmek için kendi inisiyatifiyle ya da herhangi bir taleple araştırmak.
2. Kamu hizmetlerinin meşru haklarını ve menfaatlerini korumak, kamu hizmetlerinin düzgün işleyişini sağlamak, bu tür kamu hizmetlerinin faaliyetlerinden kaynaklanabilecek herhangi bir zararın telafi edilmesi için idari sorumluluk talep etmek.

3. Cumhuriyet Başsavcılığını, insan hakları ihlalinden sorumlu kamu görevlilerine karşı uygun eylem ve hareketlerde bulunması için uyararak.
4. Cumhuriyet Etik Kurulu'ndan insan hakları ihlalinden sorumlu kamu görevlilerine ilişkin uygun önlemleri almalarını istemek.
5. Yetkili makamdan, kamu tüketicilerinin haklarının ihlallerini içeren durumlarda, yasaya uygun olarak cezai tedbirleri uygulamalarını istemek.
6. İnsan haklarına ilişkin yasa tasarılarının hazırlanmasında, milli ve belediye organlarına öncelik sağlamak.
7. İnsan haklarının korunması için eyaletlerin siyasi bölgeleri ve ikamet yerlerini ziyaret etmesi ve denetlemesini sağlamak.
8. İnsan haklarını geliştirmek ve korumak için politikalar geliştirmek ve uygulamak.

Ombusman görevini yerine getirirken dokunulmazlık kullanır. Bu nedenle, görevi için dava açılmaz, hapsedilemez veya kovuşturulamaz. Her durumda, munhasır yetki Yüksek Adalet Divanına aittir.

Başsavcılık

Başsavcılık, kanun tarafından belirlenen kişilerin yardımı ile doğrudan Başsavcı tarafından yönetilmektedir.

Yüksek Adalet Divanı yargıcı olmak için geçerli olan nitelikler Başsavcı olmak için de geçerlidir. Başsavcı yedi yıllık bir süre için tayin edilir.(https://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_the_Bolivarian_Republic_of_Venezuela/Title_5#96 , 2018)

Başsavcılığın yetkileri:

1. Anayasal haklara ve güvencelere, devlet tarafından imzalanan uluslararası anlaşmalara ve sözleşmelere karşı oluşan saygıyı garanti altına almak.
2. Yargının ön hükümleri ve bu sürecin iyi işlediğinden ve netleştirildiğinden emin olmak.
3. Suçun işlenmesinin, failerin ve diğer katılımcıların sorumluluğunun belirlenmesi ve suçun işlenmesinin sağlanması ile ilgili olabilecek her türlü koşulun ortaya konulmasını sağlamak amacıyla, cezai işlemlerin sürdürülmesini ve soruşturmasını düzenleyip yönetmek.
4. Kanunla belirlenen istisnalar dışında, bir cezai işlemi başka bir organın yetkisini alması gerekmediği durumda, Devlet adına yapmak.
5. Askeri, yargı, idari ve disiplin gibi sorumlulukları olan kamu görevlilerinin görevlerini yerine getirilmesini sağlamak için gerekli tüm tedbirleri almak.

Sayıştay Başkanlığı

Sayıştay Başkanlığı, gelirleri, giderleri, kamu ve ulusal mülkleri ve bunlarla ilgili işlemleri denetleyen ve kontrol eden organdır. Operasyonel, idari ve örgütsel özerkliğe sahiptir ve faaliyetlerini gözetim altında organ ve tüzel kişilerin denetimiyle ilgili işlevler üzerinde yoğunlaştırır. İdari ve yapısal özerkliğe sahiptir.

Sayıştay Başkanlığı, otuz yaşında ve Venezuela vatandaşı olan, gerekli tecrübeye sahip bir Başkanın yetki ve sorumluluğu altındadır. Sayıştay Başkanı, yedi yıllık bir süre için tayin edilir.

Sayıştay Başkanının yetkileri:

1. Yasalara uygun olarak Eyalet ve Belediyelerin ilgili makamlarına verilmiş yetkilere hanel getirmeksizin, gelirlerin, harcamaların, kamu ve ulusal mülkiyet ile ilgili faaliyetlerin denetlenmesi ve idare edilmesi.
2. Yasalara uygun olarak Eyalet ve Belediyelerin ilgili makamlarına verilmiş yetkilere hanel getirmeksizin, kamu borçlarını denetlemek.
3. Kendi kontrolü altındaki makamları, kurumları ve tüzel kişileri araştırmak, kamu düzensizliklerinin ihlali konusunda bir soruşturma başlatmak ve yasalara uygun olarak yaptırımlar uygulamak.
4. Resmi görevlerini yerine getirirken kamu mirasına karşı işlenen eylem ve suçlarla ilgili olarak uygun yasal eylemleri yürüten Cumhuriyet Başsavcısını uyarmak.

Ulusal mali denetim sisteminin yapısı ve gelişimi Sayıştay Başkanlığı tarafından belirlenir.

Askeri Baş Saymanlık, ulusal kontrol sisteminin ayrılmaz bir parçasıdır. Sayıştay Başkanlığı 'nın görev ve yetkisine hanel getirmeksizin, Milli Silahlı Kuvvetlere tahsis edilen kamu gelirlerinin, harcamalarının ve mülklerinin denetiminden sorumludur. Yapısı ve işleyişi ilgili yasalar tarafından belirlenir ve sınav sonucunda atanan bir Askeri Baş Saymanın sorumluluğundadır.

SONUÇ

Güney Amerika'nın kuzeyinde bulunan Venezuela, doğal kaynakları, özellikle petrolüyle büyük öneme sahip olsa da, çalkantılı siyasi geçmişinin olmasının iki temel hususu vardı: meşru olmayan anayasaya sahip olması ve siyasi yönetimin yıllarca istikrarsızlıktan kurtulamaması.

Uzun yıllar otoriter, acımasız liderlerin yönetimi altında olan bu ülke siyasi istikrarsızlıktan çok geç kurtuldu. Ekonomik istikrarsızlık Paez döneminden bugüne kadar kurtulmadı. Muhafazakar oligarşi olarak isimlendirilen, Paez döneminin karşı kutup olan Liberal oligarşinin ilkelerini savunması da, Venezuela'nın, meşru olmayan siyasi ve anayasal sistem içerisinde uzun yıllar kaldığını göstermektedir. Sürekli olarak yeni bir anayasanın ortaya çıkması, mevcut dönem için belirli bir sürede yararlı olsa da, reformistler ülkenin uzun süre kurtulamadığı ekonomik ve siyasi istikrarsızlık nedenleriyle, avantaj sağlamaktaydılar.

Her yeni gelmiş olan yönetim, otoriter gücü elinde bulundurup dönemin ekonomik ve siyasi zorluklarına karşı savaşacağını düşünse de, bunu hiçbir şekilde sağlayamadılar. Bunun temel nedeniyse, Venezuela'da bugün yaşanan anayasal krize benzemektedir. Uzun yıllar geçerli anayasası olmasından farklı olarak, şuan geçerli anayasası olan "1999 anayasası" da protestolardan kurtulamadı. 1900'lü yıllarda despot yönetim isyancılara karşı acımasız davrandığında istikrarı sağlamak bir yana, en değerli kaynak olan, petrol şirketini yabancı ülkelere ödün aracı olarak vermesi de en belirgin detaydır. Ülkenin istikrarsızlığından faydalanan muhafazakarlar ve liberaller de, iktidarda sonuna kadar kalamadı ve sürekli değişen anayasa da, ekonomik ve siyasi istikrarsızlığı artırmıştır diye biliriz.

Sürekli değişen anayasayla değişen cumhurbaşkanları, zaman içinde destekledikleri partiler ile de yeni bir devrim değil, daha da çıkmazda oldular. Demokrasiye bu kadar ihtiyacı olan bir ülkeye geç gelen demokrasi, ekonomide, enflasyonda şu an da etkisini gösteriyor. 1950li yıllara kadar gelen yönetim belki “Bolivar’ın mirasına sahip çıkmak gerek” düşüncesindeydi ve biraz uygulamaya bildi de, ama tam olarak bu mirası günümüze taşımak için doğru bir siyasi sistem arayışında olmadı. Paez, Blanco, Gomez, Caldera yönetimleri belirli süreçlerde ulaşım, iletişim, petrol ve hidrokarbon yatakları açısından modernleştirmeyi başardıysa da, kurmak istedikleri düzen her yeni gelen geçici anayasayla oluşamadı. Bu yüzden 1960 yıllarının sonlarında demokrasi çok geç geldi. Bu demokrasinin gelişiyile Venezuela kendi siyasi yapısını ve anayasal yapısını günümüze kadar dönüştürmüştür.

Demokrasinin gelişiyile, artık geçerli bir anayasanın oluşumu ülkeyi şekillendirse de, enflasyon endeksinde son yıllarda dünya üzerinde en üst sıralarda olmaktan kurtulamadı.

Venezuela’nın geçerli anayasası 1999 anayasasıdır. Başkanlık sistemiyle yönetilen Venezuela’da kuvvetler ayrılığı vardır ve klasik sistemlerde olduğu gibi yasama, yürütme ve yargı olarak değil, bu üç organa ek olarak vatandaşlık ve seçim gücü organları şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Yürütme faaliyetinde, Venezuela’nın geçerli anayasasına uygun olarak, en üst yönetici olan Cumhurbaşkanı altı yıllığına seçilmektedir. Cumhurbaşkanı ile en yakın işbirliği içinde olan Devlet Konseyinin başkanı, Başkan Yardımcısıdır. Devlet Konseyi daha çok Cumhurbaşkanına

tavsiye niteliği taşır. Ülkede, Cumhurbaşkanının başkanı olduğu Bakanlar Kurulundaki Bakanların tümü, devlet başkanına doğrudan bağlıdır.

Ülkede Milli Meclis 167 milletvekilinden oluşur ve Daimi Komiteler atar. Bu komitelerin görevi genellikle ulusal faaliyet alanlarıdır diye biliriz. Seçilen milletvekilleri her hangi bir usulsuzluk görüldüğü zaman referandumla görevden alınır. Sonuç olarak bir sonraki dönem seçime katılamazlar.

Venezuela'da bağımsız bir Yüksek Adalet Divanının faaliyeti söz konusudur. Hiçbir ticari faaliyette bulunmayacak ve yargıçlar arasında örgütlenme oluşmayacak şekilde kurulmuştur.

Seçim Gücü esasen Yüksek Seçim Kurulunun faaliyet alanıdır. Seçim Gücünün oluşması ve istikrarlı olması için tam olarak gereken koşullar, vatandaşların katılımı ve ekonomik özgürlüktür.

Başsavcı, Ombudsman ve Sayıştay Başkanının katılımıyla oluşan Etik Kurulu, ülkenin mali ve idari özgürlüklerinden yararlanarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

KAYNAKÇA

Constitution - Title V: Organization of national public authority (Art. 186-298), <https://venezuelanalysis.com/constitution/title/5> , (14.02.2018)

Constitution of the Bolivarian Republic of Venezuela, <http://www.venezuelaemb.or.kr/english/ConstitutionoftheBolivarianingles.pdf> , (14.02.2018)

Constitutional Development, <http://countrystudies.us/venezuela/38.htm> , (12.02.2018)

Constitutional history of Venezuela, <http://www.constitutionnet.org/country/constitutional-history-venezuela> , (08.02.2018)

Country Profile: Venezuela, <https://www.loc.gov/rr/frd/cs/profiles/Venezuela.pdf>(21.01.2018,)

Consejo Nacional Electoral, http://www.cne.gov.ve/web/normativa_electoral/constitucion/titulo5.php#cap1sec2 , (26.02.2018)

Constitución de la República Bolivariana de Venezuela, <http://pdba.georgetown.edu/Constitutions/Venezuela/ven1999.html> , (18.02.2018)

DOMÍGUEZ, Freddy ve FRACESCHI, Napoleon (2010), Historia General de Venezuela, <file:///C:/Users/ttuu/Desktop/TEZ%20YAZIM%20KILAVUZU%20TDİF%202018.pdf> , Karakas

Demographics of Venezuela,
https://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Venezuela , (22.01.2018)

2018 index of Economic Freedom,
<https://www.heritage.org/index/country/venezuela> , (25.01.2018)

MARTZ, John; HECKEL, Heather; LIEUWEN, Edwin ve MCCOY ,
Jennifer (2018), Venezuela, Encyclopedia Britannica,
<https://www.britannica.com/place/Venezuela> , (20.01.2018)

Organization of National Public Authority,
https://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_the_Bolivarian_Republic_of_Venezuela/Title_5#69 , (15.02.2018)

PANENI, Marco (2012), The Constitutional History of Venezuela, Libera
Università Internazionale degli Studi Sociali Guido Carli, Faculty of
Political Sciences, Master's degree in International Relations

SANDERSON, Kathryn (2000), VENEZUELA: The Party System from
1963 to 2000, (04.02.2018),
<http://www.janda.org/ICPP/ICPP2000/Countries/3-SouthAmerica/39-Venezuela/Venezuela63-00.htm>)

The World Factbook, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ve.html> , Merkezi İstihbarat Teşkilatı, (30.01.2018)

Venezuela Topography, <http://www.country-data.com/cgi-bin/query/r-14521.html> , (18.01.2018)

Venezuela Geography
<https://www.worldatlas.com/webimage/countrys/samerica/venezuela/veland.htm> , (19.01.2018)

Country Profile: Venezuela,
<https://www.loc.gov/rr/frd/cs/profiles/Venezuela.pdf> (21.01.2018,)

Venezuela Population, <http://www.worldometers.info/world-population/venezuela-population/> , (24.01.2018)

Venezuela Economy,
http://www.economywatch.com/world_economy/venezuela , (27.01.2018)

Venezuela Natural Resources, <http://www.embavenez-uk.org/venezuela-natural-resources/> , (28.01.2018)

Venezuela since 1830,
<https://www.encyclopedia.com/humanities/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/venezuela-1830> , (29.01.2018)

Venezuela: Leopoldo Lopez must stand trial, judge rules,
<http://www.bbc.com/news/world-latin-america-27715622> , (30.01.2018)

Venezuela's opposition walks away from Vatican-backed talks,
<http://www.dw.com/en/venezuelas-opposition-walks-away-from-vatican-backed-talks/a-36672319> , (02.02.2018)

<https://venezuela.justia.com/federales/constitucion-de-la-republica-bolivariana-de-venezuela/titulo-v/capitulo-i/#articulo-203> , (01.03.2018)

https://www.oas.org/juridico/mla/sp/ven/sp_ven-int-const.html ,
(03.03.2018)

<http://www.acnur.org/fileadmin/scripts/doc.php?file=fileadmin/Documentos/BDL/2001/0246> , (18.03.2018)